NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פּרײַז 15 גראָשען

10 זײַטען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

№ 180 | Łódź, Wtorek, 4 Sierpnia 1936 | אַדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דינסטאָג פּ׳ עקב ט״ז אב תּרצ״ו. | 14-טער יאָהרגאַנג

אַראַבישער איבּערראַט אַרויסגעפֿאָהרען צום עמיר אַבּדולאַה קיין אַמאַן

אונטערהאַנדלונגען וועגען מאַכען אַ סוף צו די אומרוהען

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
דער אַראַבּישער אויבּער־ראַט זאָל מאָרגען אַרויספֿאָהרען קיין אַמאַן, וואו ער וועט אָפּהאַלטען אַ געשפּרעך מיט׳ן עמיר אַבּדולאַה.

לויט דער מיינונג פֿון די אַראַבּישע קרייזען, זאָל דאָס בּעדײַטען אַ צײַטווײַליגע אויפֿלייזונג פֿונ׳ם איצטיגען קריזיס.
היינט פֿאָהרען אַרויס קיין אַמאַן אַ דעלעגאַציע פֿונ׳ם אַראַבּישען אויבּער־ראַט.
דער עמיר אַבּדולאַה זאָל ווידער פֿערמיטלען וועגען מאַכען אַ סוף צו די אומרוהען.

מעמאָריאַל פֿון אַראַבּישע מוניציפּאַל־בּעאַמטע געגען דער רעגירונג

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
לויט׳ן מוסטער פֿון די העכערע רעגירונגס־בּעאַמטע, זאַמלען אויך די אַראַבּישע מוניציפּאַל־בּעאַמטע אונטערשריפֿטען אויף אַ מעמאָריאַל, וואָס קריטיקירט די רעגירונג און פֿאָדערט אָפּצושטעלען די עליה.
דער דאָזיגער מעמאָריאַל זאָל מאָרגען איבּערגעגעבּען ווערען דעם הויך־קאָמיסאַר וואוקאָפּ.

וואָרנונג פֿאַר די זעלנער
נישט צו קויפֿען קיין שפּייז און געטראַנקען בּיי אַראַבּער

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
אויף די גאַסען פֿון ירושלים און יפֿו זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען שטאַרקע פּאַטרולען. די פּאָליציי און זשאַנדאַרן האָבּען געוואָרנט די זעלנער, אַז זיי זאָלען נישט קויפֿען קיין שפּייז און געטראַנקען בּיי אַראַבּער. די וואָרנונג ווערט מאָטיווירט דערמיט וואָס די געטראַנקען קענען זײַן פֿערסמט און דעריבּער ווערט בּעאויפֿטראַגט, אַז די זעלנער זאָלען זײַן אויסערסט פֿאָרזיכטיג.

שפּאַלטונג איז אַראַבּישען אויבּער־ראַט
צוליבּ אַ פֿאַרשלאַג וועגען וואַפֿענשטילשטאַנד

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
אין דעם אויבּערשטען אַראַבּישען ראַט איז געקומען צו אַ שפּאַלטונג צוליבּ אַ פֿאָרשלאַג וועגען וואַפֿענשטילשטאַנד אויף דער צײַט פֿון דער פֿאָרשונג פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע.
נאַשישיבּי פֿאָדערט, מ׳זאָל אָפּשטעלען דעם שטראַר און פֿאָרטזעצען דעם שטרייק.
דער מופֿטי האַלט אָבּער, אַז דער שטרייק און דער טעראָר מוזען זיך נישט אָפּטיילען.
אַלע זענען אָבּער מסכים, אַז מ׳זאָל זיך פֿאַרזיכטיג בּעציהען צו דער קעניגליכער קאָמיסיע און פֿאַרלייגען איהר די אַראַבּישע טענות.

שאַרפֿע חילוקי־דעות
צווישען דעם אויבּערשטען געריכט אין ארץ־ישראל און דער רעגירונג
די אינטערנירטע אַראַבּער זאָלען בּעפֿרייט ווערען

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
דאָס אויבּערשטע געריכט האָט היינט אַרויס־געטראָגען אַ דעציזיע אויף דער אָנקלאַגע פֿון אַראַבּישע אַדוואָקאַטען וועגען דעם, אַז יעדער אַרעסט מוז פֿריהער בּעשטעטיגט ווערען דורכ׳ן געריכט. די אָנקלאַגע פֿון די אַראַבּישע אַדוואָקאַטען איז געווען וועגען דעם, אַז די רעגירונג האָט נישט קיין רעכט צו אינטערנירען אין קאָנצענטראַציע־לאַגער אָהן אַן אורטייל פֿון געריכט. ס׳אויבּערשטע געריכט האָט מסכים געווען מיט׳ן שטאַנדפּונקט פֿון די אַראַבּישע אַדוואָקאַטען און צוליבּ דעם קען קומען דערצו, אַז מען וועט מוזען בּעפֿרייען אַלע אינטערנירטע אַראַבּער.
דער קאָנפֿליקט פֿון דער רעגירונג מיט׳ן אויבּערשטען געריכט האָט זיך פֿערשאַרפֿט צוליבּ דעם וואָס דאָס געריכט פֿאַראַליזירט אַלע שוץ־מיטלען, וועלכע די רעגירונג האָט אָנגענומען. אויבּ דער שטאַנדפּונקט פֿון געריכט זאָל זיגען, וועט די רעגירונג מוזען אײַנפֿיהרען קריגס־צושטאַנד.

טאָג־טעגליך
שלום פֿון געגענזעצליכקייט

דער אַלטער בּערנאַר שאָו האָט אין זײַן לעצטען אינטערוויאו, ווי זײַן שטייגער איז, אַרויסגעזאָגט אַ פּאַראַדאָקס, אַז קיין מלחמה קאָן איצט נישט זײַן, ווײַל מ׳רעדט צופֿיל וועגען דער מלחמה —
איז דאָך אָבּער די מעשה די, וואָס עס ווערט איצט פֿיל מעהר גערעדט וועגען שלום, ווי וועגען קריג, און דער שלום — ווייסען אַפֿילו די גרעסטע מאמינים־אָפּטימיסטען — האָט זעהר קנאַפּע שאַנסען זיך צו דערהאַלטען.
די פּאָליטישע קאָנסטעלאַציע איצט פּרעזענטירט פֿאַר אונז אַלע סימנים און סימפּטאָמען פֿון נאָהענטען קריג־אויסבּרוך, וואָרום, דאַכט זיך, די גערולדיגסטע און צוריקגעהאַלטענסטע הויבּען אָן צו פֿערלירען דעם געדולד אינ׳ם אָנגעזיכט פֿון דער געשאַפֿענער לאַגע.
דאָך טוען די אויסערן־מיניסטאָרען זייערס — זיי האַלטען אין איין דעקלאַרירען די שלום־גרייטקייט פֿון זייערע רעגירונגען און פֿעלקער.
אַזאַ רעדע האָט אין שייכות מיט דער פֿראַנצויזישער אויסערן־פּאָליטיק אויך געהאַלטען נעכטען דער פֿראַנצויזישער אויסערן־מיניסטער, דעלבּאָ.
ער האָט בּאריכות גערעדט וועגען דעם, אַז די רעפֿאָרם פֿון דער פֿעלקער־ליגע דאַרף אַדורכ־געפֿיהרט ווערען אויף אַזאַ אופֿן, אַז זי זאָל נישט פֿאַראַליזירען די דאָזיגע אינסטיטוציע. פֿון דער רעפֿאָרם דאַרפֿען ענטשטיין פּרינציפּען פֿון קאָלעקטיווער זיכערקייט און אומצוטיילבּאַרקייט פֿון שלום.
פֿראַנקרייך — האָט מינ. דעלבּאָ ערקלעהרט — מוז שטרעבּען צו פֿערענגערען דעם בּונד מיט ענגלאַנד און אָפּצושפּאַנען די בּעציהונגען מיט דײַטשלאַנד. איטאַליען און דײַטשלאַנד האָבּען מסכים געווען אַנטייל צו נעהמען אין דער בּשותּפֿותדיגער בּע־ראַטונג מיט ענגלאַנד, פֿראַנקרייך און בּעלגיען וועגען דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע. די אויפֿגאַבּע פֿון דער דאָזיגער קאָנפֿערענץ — האָט ער מוסיף געווען — וועט נישט זײַן פֿון די לײַכטע, וואָרום פֿראַנקרייך שטרעבּט פֿאַר יעדען פּרײַז נישט צוצו־לאָזען צום קריג. מ׳טאָר נישט צולאָזען דערצו, אַז אין אייראָפּאַ זאָל קומען צו אַ צוזאַמענשטויס פֿון געגענזעצליכע אידעען, וואָס דאָס וואָלט אין רעזולטאַט געבּראַכט צום קריגס־אויסבּרוך!
אַלץ — ריכטיג, אָבּער ווי־אַזוי בּרענגט מען צו אַ שלום פֿון די געגענזעצליכע אידעען, וואָס איינע פֿון זיי איז די מלחמה־אידעע?!!!

מ.

פֿערוואונדעט אַ יוד. פּאָליציאַנט
און אַ יודישען אַרבּייטער

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
דער יודישער געהילפֿס־פּאָליציאַנט מענדיל בּאַראַנאָווסקי איז היינט שווער פֿערוואונדעט געוואָרען דורך אַראַבּישע טעראָריסטען אין כּפֿר עדיון. בּאַראַנאָווסקי האָט בּעגלייט אַ גרופּע יודישע אַרבּייטער, וועלכע זענען בּעשאָסען געוואָרען דורך אַראַבּער. בּאַראַנאָווסקי איז אַלט 56 יאָהר. ער איז אָפּגע־פֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.
גלייכצייטיג איז אויך לײַכט פֿערוואונדעט געוואָרען איינער פֿון די יודישע אַרבּייטער יעקב קאַהען.

אַרעסטירט 3 אַראַבּער

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערמאָרדונג פֿון די 2 געהילפֿס־פּאָליציאַנטען, זענען היינט אַרעסטירט געוואָרען 3 אַראַבּער און ס׳זענען קאָנפֿיסקירט געוואָרען דרײַסיג בּיקסען.

לעצטע דעפּעשען פֿון א״י

ירושלים, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
אין משק פֿון היינטיגען טאָג זענען ווייטער פֿאָרגעקומען צוזאַמענשטויסען.
אין ראשון לציון איז פֿערוואונדעט געוואָרען אַ יודישער פּאָליציאַנט.
אין עין חרוד איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס צווישען מיליטער און אַראַבּער.
אין חברון און בּית לחם זענען אַראַבּער בּע־פֿאַלען אַ קאַראַוואַן פֿון אייזלען, וואָס האָט גע־פֿיהרט גרינצייג פֿאַר ירושלים. אַלע אייזלען זענען אויסגעהרג׳עט געוואָרען. פֿון די אָנטרײַבּער האָט קיינער נישט געליטען.

ערב דעם יודישען וועלט־קאָנגרעס

זשענעוו, 3 (יט״א טעלעגראַפֿיש)
די ענדגילטיגע טאָג־אָרדנונג פֿון יודישען וועלט קאָנגרעס וועט אָנגענומען ווערען אויף דער זיצונג פֿון פּרעזידיום פֿאַר׳ן וועלט־קאָנגרעס, וועלכע קומט פֿאָר דאָנערשטאָג דעם 6 אויגוסט.
לויט דער פּראָוויזאָרישער טאָג־אָרדנונג וועט דער קאָנגרעס געעפֿענט ווערען שבּת צו נאַכטס 8 אַ זייגער אין אָוונד דורך סטיפֿען ווייז. דער ערשטער רעפֿעראַט וועט געהאַלטען ווערען דורך ד״ר נחום גאָלדמאַן א.ד.ט. „די לאַגע פֿון די יודען אין דער גאַנצער וועלט״. אין די ווייטערדיגע טעג וועלען געהאַלטען ווערען רעפֿעראַטען דורך יעקב לעשטשינסקי, יעפּרויקין, ד״ר טאַרטאַקאָווער, ד״ר קובּאָוויצקי. אַ בּעזונדער זיצונג וועט געווידמעט ווערען דער לאַגע פֿון די יודען אין א״י. דאַן וועט פֿאָרקומען די גענעראַל־דעבּאַטע. דער קאָנגרעס וועט פֿערענדיגט ווערען פֿרײַטאַג אדער שבּת צו נאַכטס.

דאָס דײַטשע מיליטער אין אויבּער־רהיין
ווערט פֿערשטאַרקט

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)
דער בּערלינער קאָרעספּאָנדענט פֿון „מאַטען״ פֿערזיכערט, אַז ראַבּענטראָפּ און קאַנסטאַנטין וועלען אויסנוצען זײַן וויזיט אין בּערלין אויף צו דערפֿיהרען אַ מוי־גוסנס־אויסטויש וועגען דער צענטראַלער קאָנפֿערענץ פֿון די 5 לאָקאַרנאָ־מלוכות.
דער קאָרעספּאָנדענט שרײַבּט אויך, צו אַ ווייכ־מיגן פּאָליטישע בּעדײַטונג דעם געשפּרעך פֿונם איטאַליענישען טראַנספּאָרט מיט׳ן קאַנצלער היטלער און וועגען די ... דערווײַל. אַז דעם ערשטען אויגוסט האָט זיך געענדיגט דער דײַטשלאַנד בּעשטימטער טערמין, פֿון וועלכען דײַטשלאַנד האָט זיך מתחייב געווען נישט צו פֿער־גרעסערן די אין אויבּער־רהיין סטאַציאָנירטע עפּעקטיווען.
דערפֿאַר שטעלט אָבּער די צײַטונג פֿעסט, אַז דײַטשלאַנד האַלט איצט אין איין פֿערשטאַרקען אין אויבּער־רהיין די פֿעסטונגס־ און אַרטילעריע קרעפֿטען נישט אָנגעבּענדיג הערוויל די דאָזיגע פֿערשטאַרקונ־גען קיין מאַסען־כאַראַקטער.

אונזער וואָרט
אָנגעקינדיגטער גירוש

פֿון די זעהר פֿיל ידיעות פֿון שפּאַניען, וואָס דערגרייכען אונז, און ווערען אין זייער רובּ אוודאי געהעריג פּרעפּאַרירט און אויסגעפֿערטיגט אין די ספּעציעלע אינפֿאָרמאַציע־לאַבּאָראַטאָריעס, איז איין זאַך קלאָהר, ווי דהיינו —
אַז די לאַגע דאָרט איז זעהר אַזוי זעהר אומ־קלאָהר!
פֿון דער סומע סתירהדיגע ידיעות, וואָס קומען אָן פֿון דאָרטען און מאַכען אוודאי אַדורך פֿערשי־דענע גלגולים, איז נישט פֿעסטצושטעלען, ווער אייגענטליך עס האָט דאָרט איצט די איבּערמאַכט, און ווי די לאַגע שטעלט זיך פֿאַר אין דער ווירק־ליכקייט.
איין זאַך איז אָבּער אַבּסאָלוט קלאָהר און זיכער — די ידיעה וועגען גען. פֿראַנקאָ׳ס אָנקינ־דיגונג, דאָס ער וועט אַרויסשיקען פֿון שפּאַניען אַלע יודען, ווי נאָר ער וועט בּעהערשען די לאַגע און וועט קומען צו דער מאַכט.
פֿון דער דאָזיגער ידיעה גיט מיטאַמאָל אַ שלאָג מיט דעם פֿערדומפּעצטען ריח פֿון אַלט־שפּאַניען און... נייר־דײַטשלאַנד, בּיי וועלכער עס איז אין צוואַנציגסטען יאָהרהונדערט געבּליבּען די איינ־ציגע אידעע — אַרויסצוטרײַבּען די יודען.
ווי מיר זעהען, האָט די דאָזיגע „אידעע״ לעת עתּה געהאַט ערפֿאָלג און געבּראַכט צו דעם אויפֿ־שוואונג פֿון דער פּאָליטישער אינטעליגענץ, אַ דאַנק וועלכער מטורפֿים־אַוואַנטוריסטען זענען געקומען צו דער מאַכט.
משמעות די סיטואַציע פֿון די אַזוי־גערופֿענע אויפֿשטענדיגע אין שפּאַניען איז נישט קיין גלענ־צענדע, כּל־זמן דער פֿיהרער זייער מוז אַרויס־גיין מיט דער אָפּגעריבּענער קאָרט, וואָס האָט די פּאָליטישע שולערס אין פֿערשידענע לענדער גע־בּראַכט צו צײַטווײַליגע גרויסע געווינסען — צו דעם שפּעקולירען מיט דער יודען־פֿראַגע.
ווי געזאָגט, קאָן מען נאָך פֿון די ידיעות, וואָס בּעקומען זיך פֿון שפּאַניען, אַבּסאָלוט נישט וויסען, צי דער גענעראַל פֿראַנקאָ קאָן בּכלל רעכענען אויף וואָס׳ער נישט איז געווינס.
גיכער — פֿערקעהרט.
דער פּאָליטישער שולער טוט אָבּער זײַנס — ער פּרובּט אויף אַזאַ אופֿן דעם מזל!

ב.

בעפרייט 7 בעשולדיגטע אין די מינסק־מאזאוויעצקער געשעהענישען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) אויפ'ן יסוד פון א דעציזיע פונ'ם אויספאר־שונגס־ריכטער פאר פאליטישע ענינים ביים ווארשאווער קרייז־גריכט, זענען נעכטען בעפרייט געווארען פון ארעסט 7 בעשולדיגטע אין די צלו־

מינע אנטיסעמיטישע געשעהענישען אין מינסק־מאזאוויעצק.

צווישען די בעפרייטע בעשולדיגטע געפינט זיך דער מאטוריסט שלעדזשינסקי און דער פריוואט־בעאמטער פאוויכראווסקי.

מען האט זיי בעפרייט, נאכ'ן אונטערשרייבן א דעקלאראציע, אז זיי וועלען נישט אוועק פון דער שטאט.

די איבעריגע 12 בעשולדיגטע זענען פאר־האלטען געווארען אין פרעווענץ־ארעסט.

פונ'ם ווארשאווער יודישען וואהל־יאריד

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) אין דעם ווארשעווער יודישען וואהל־יאריד טו מעלט זיך איצט מיט געוויסע סענסאציאנעלע מאר־מענטען.

א סברא, אז עס האלט ביים ענטשטיין פון אנ'אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק, דערבליי זאלען די רעוויזיאניסטען גיין צו די קהלה־וואהלען בע זונדער.

וואס שייך חשר טאקטיק פון דער „אגודה" וויסט מע נאך דער־וויל גארנישט צו דערציילען.

אלס ערשטע קאנדידאטען פון דער בונדישער ליסטע זאלען פיגורירען: יוזעף פארטנאי און ש. מענדעלמאן.

דערביי זאל פארקומען אזא קאזוס: לויט'ן געזעץ טארען קיין קרובים נישט ארויסגעשטעלט ווערען אויף די קאנדידאטען־ליסטעס, און אזוי־זוי

די „אגודה" האט נישט קיין ספעציעלען חשק צו זיצען אין דער גמינע מיט שלמה מענדעלסאנען, זאל זי אויף איהר ליסטע ספעציעל ארויסשטעלען

איטשע־מאיר פריזעס'ן, מענדעלסאנ'ס א פעטער, און דער לעצטער וועט דעריבער מוזען אוועק פון דער ליסטע, ווייל ער איז א יונגערער...

פערמשפט 2 יודישע יונגעלייט

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) אינ'ם ווארשעווער קרייז־גריכט איז היינט פארגעקומען א פראצעס פון 3 יודישע יונגעלייט וועלכע זענען בשעתו צושלאגען געווארען דורך ענדעקישע כוליגאנעס, בעת זיי זענען ארויס פונ'ם ספארט־פלאץ „סקרא", וואו עס איז פארגעקומען א מעטש צווישען „מכבי" און „פארט בעמא".

זיי זענען געמשפט געווארען אלס שולדיגע אין שלאגען, און לויט'ן ארויסגעטראגענעם אורטייל זענען פערמשפט געווארען: גרינבערג און ווינא־גראד — צו 10 חדשים טורמע.

דער דריטער געמשפטער, הערמאנשטאט איז פרייגעשפראכען.

טראגישער זעלבסטמארד

פון א יונגען יודישען אינזשיניער אין ווארשא

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) אויף גזשיבאוו 7 איז היינט אין אוענד פאר־געקומען א שרעקליכע טראגעדיע:

דער 32־יאהריגער אינזשיניער לעאן ניימאנא יוזעף האט זיך איבערגעשניטען דעם האלז מיט א ראזיר־מעסער און זיך דערנאך אויפגעהאנגען.

די סיבה פון דעם מורא'דיגען זעלבסטמארד איז די, וואס ער איז אין משך פון פינף יאהר געווען ארבייטסלאז, און האט נישט געהאט קיין מיטלען אויסצוהאלטען זיך מיט זיין פרוי און 2 קינדער.

ער האט זיך דאס לעבען גענומען אין דער שטוב פון זיין מוטער.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

Dr. med.
A. Uryson
POWRÓCIŁ.
go Listopada 20, tel. 215-85

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג־כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזע און־ אורין־קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוואכקייט)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכ.
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. **L. Suchowczycki**
כירורג
GDANSKA 11, tel. 123-47
(רוג 11־טער ליסטאפאד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס, הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אגדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9—1 נאכמיטאג
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
J. Szmerłowski
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
Piotrkowska 17, tel. 107-13.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשיב'ן מיטגליד און פריינד
גרשון וואלמאן
צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען
פאטער נ"ע
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים
די גבאים פון דער חברה „כתר ישראל"
און די פערוואלטונג פון דער
גמילת־חסדים־קאסע פאמארסקא 17

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ב' קונדשאפט, אז די שוין גוט־בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4 טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אויך קאלאציעס
און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער מיט אכטונג בעזוכען.
ראובן וואלף.

אכטונג, הויז־בעזיצער!
ווען איהר רעמאנטירט אייערע הייזער אדער וואוינונגען, געדענקט, אז דאס אלטע פארבען־ און כעמיקאליען־געשעפט א.פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאפט צופרידען שטעלען.
בעמערקונג: צעמענט אויף לאגער.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„Siła i Swiatło"
פו. וו. קרוקאווסקי
פאלודניאווא 23, טעל. 139-32
נעמט אן אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט ווי אויך סיגנאליזאציעס. קויפט געניצטע מאטארען און פערקויפט אלע ארט מאטארען און דינאמא־מאשינען צו ביליגע פרייזען.
ספעציעלע ווערקשטעל פון מאטארען־רעפעראטור / שנעל, פינקטליך און רעיעל.

Dr. **I. Piechowicz**
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79
נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג

ד"ר
מ. וואלפסאן
צוריקגעקעהרט
נארוטאוויטשא 2, טעל. 128-83

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אוונט

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20.
ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.
היינט, דינסטאג, דעם 4. אויגוסט, 8.30 אוונד קומט פאר
א גרויסע פאלקס־פערזאמלונג
מיט דער בעטייליגונג פונ'ם עקזעקוטיוו־מיטגליד פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים,
יצחק גרינבוים,
וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט אויף ד. ט.:
„די לאגע אין ארץ־ישראל"
איינגאנגס־בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
145 פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פרי, 3—5, 8—9 אוו.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8.30 אוו.
אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזען.

ווייכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־מאכט די עלטעסטע
הימען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Żawadzka 25

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פאסען־שטעלען מיט פרישע קראוויאנקעס.

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8—10 פרי, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אוונד.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאק" רוג זגער־זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29
און פון 4—10 אוונד אויף נארוטא־וויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע - היהה

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציינט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 196-48
עמפפיעהלט
סאדעוואסער און לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער־כירורג־ספעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען
אגדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

זיגרייך פאראויס
גייט דאס שפאנישע רעגירונגס=מיליטער

מאדריד, 3. (ספ. טעל.) דער אפיציע= לער קאמיניקאט פונ'ם אינערן-מיניסטעריום זאגט, אז די רעגירונגס=אפטיילונגען רוקען זיך זיגרייך פאראויס, די עלעמענטארע דיסקרעציע צווינגט די רעגירונג צו האלטען בסוד די בעוועגונג פונ'ם מיליטער, אלענפאלס האט דער היינטיגער טאג דערפיהרט אין א בעדייטענדער מאס צום נצחון פון דער רעפובליק, און צום טריאומף פון דער פרייהייטס-אידעע.

פאריז, 3 (ספ. טעל.) דער גענעראל קוועיפא-דע-ליאנא האט היינט ביינאכט געהאלטען אין ראדיא פון סעווילע א רעדע אין וועלכער ער האט צ. א. דערקלעהרט, אז די רוהע וואס הערשט איצט אויף די בעזונדערע פראנט-אפשניטען, איז א „שטילקייט פאר א שטורעם", די סיטואציע פון דער מאדרידער רעגירונג—האט ער געזאגט—איז אנ'אויסערגעוועהנליך קריטישע און זי האט זיך לעצטענס נאך מעהר פערשארפט צוליב דעם, וואס א רייה אפטיילונגען פון דער ציווילער גווארדיע זענען אריבער אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע.

פאריז, 3 (ספ. טעל.) לויט ווי עס גיט איבער דער ספעצ. קארעספאנדענט פון „פיגארא" הערשט אין דער הויפט-קווארטיר פונ'ם גענ. מאלא די איבערצייגונג, אז מאדריד וועט שפעטסטענס אין א וואך צייט פערנומען ווערען.

לויט ידיעות פון טאנזשער ווערט אינ'ם שטאב פונ'ם גענ. פראנקא זיבעטעליכע טעג געפיהרט א פיבערהאפטע ארבייט. די אפטיילונגען פונם גענ. פראנקא, וואס זענען קאנצענטרירט אין צעאוטא זאלען אין די נאהענטע טעג אריבערגעווארפען ווערען קיין שפאניען.

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.) פון גיבראלטאר טיילט מען מיט, אז נעכטען האט מען אויף מזרח= זייט פון גיבראלטאר אבסערווירט א קאמף צווישען 2 עראפלאנען פון די אויפשטענדיגע מיט 2 רע- גירונגס-קרייצער-שיפען. דער קאמף, וואס האט געדויערט 50 מינוט, האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט. די עראפלאנען זענען, נאכן ארונטער- ווארפען א לאדונג פון באמבעס, אפגעפלויגען אין דער ריכטונג צו צעאוטא, און די קרייצערס זענען אפגעשוואומען קיין מאלאגא.

פאריז, 3 (ספ. טעל.) עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אז די זעלנער פון פאלקס-פראנט האבען דערשאסען דעם טעוו. מי- ליטערישען גובערנאטאר פון סאן-סעבאסטיאן, קאר- ראסטערא און 74 אפיצירען, וואס זענען געזעסען ארעסטירט אין די קאזארמעס פון לאזאלא.

בערלין, 3 (ספ. טעל.) די דייטשע רעגירונג האט אריינגעטראגען אין מאדריד אנ'ענערגישען פראטעסט געגען דעם, וואס אין בארצעלאנא איז דערמארדעט געווארען דער דייטשער בירגער האהנער.

דאס אויסערן - מיניסטעריום אין מאדריד האט אויסגעדריקט איהר פערדרוס, צוזאגענדיג צו פערפיהרען אנ'ענערגישע אויספארשונג.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „אנטראנסיזשאן" מעל- דעט פון מאלאגא, אז דער שפאנישער פראדרעגירונגס פלאט, וועלכער האט ביז איצט סטאציאנירט אין טאנזשער, האט זיך איצט גרופירט אינם מאלאגא'ער פארט. אויף אלע שיפען זענען אויסגעהאנגען געווארען רויטע פאהנער. די ארבייטער-מיליץ גרייט זיך צו שיצען די שטאט און פאל פון אנ'עווענטועלען אטאק פון די אויפשטענדישע, וואס געפינען זיך 30 קילאמעטער פון מאלאגא, אין דער געגענד טא-ראדא.

אינמיטען גיבראלטאר שטייט זינט עטליכע טעג אנ'איטאליענישע שיף צו פערריכטען דעם ים-קא- בעל. די שיף פיהרט אבער נישט אויס די ארבייט, נאר פערמאגענדיג א שטארקע ראדיא-סטאציע, אב סערווירט זי די בעוועגונג פון די שפאנישע אונ- טער-וואסער שיפען.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

דער פארשלאג פון דער פראנצויזישער רעגי- רונג וועגען שטרענגער נייטראליטעט אין בעצוג צו די געשעהענישען אין שפאניען, האט זיך בעד- געגענט אין ענגלאנד מיט דער פולסטער צושטי- מונג. אין איטאליען דאגעגען — מיט א ווייטגע- הענדען רעזערוו. דאך האלט מען, אז מוסאליני וועט נישט געבען קיין נעגאטיווען ענטפער, נאר שטעלען א תנאי־דעם פארשלאג אויסצוברייטערן.

רוים, 3 (ספ. טעל.)

דער אויסערן־מיניסטער, גראף טשיאנא האט היינט אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר דע־שאמברען און געהאט מיט איהם א לענגערן גע- שפרעך.

א סברא, אז איטאליען וועט נישט געבען תיכף איהר ענטפער אויפ'ן פראנצויזישען פארשלאג, ווייל מוסאליני געפינט זיך איצט אויף אורלויב.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

לויט אינפארמאציעס פון די פאריזער צייטונגען, איז די לאגע אין שפאניען נישט געענדערט געווארען און זי דערמאנט מיט זיך דעם פאזיציע- קאמף בעת דער מלחמה. ביידע צדדים פערפעסטי- גען זייערע פאזיציעס.

וואשינגטאן, 3 (ספ. טעל.)

דער סעקרעטאר פון מלוכה-דעפארטאמענט, הול, האט היינט אויפגענומען פארשטעהער פון די שפא- נישע אויפשטענדיגע, וועלכע האבען זיך צו איהם געווענדעט וועגען דיפלאמאטישער אנערקענונג פון די אויפשטענדיגע. די רעגירונג פון די פעראייניג- טע שטאטען האט איבערגעלאזט די דאזיגע ווענ- דונג אהן א רעזולטאט.

די אטאקעס פון די אביסיניער אויף אדיס=אבעבא

פארט-סאיד, 3 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון מאסגעבענדע קוועלען זענען לעצטענס פארגעקומען קאמפען הינטער אדיס-אבע- בא, וועלכע איז א געוויסע צייט געווען ארומגע רינגעלט. לעת עתה איז נישט פערהאן קיין ידיעות, צי דער צוטריט צו דער שטאט איז פריי פון אלע זייטען.

אין משך פון דער פאריגער וואך האבען די אביסיניער פערניכטעט 60 איטאליענישע לאסט- אויטאס און אויסגעשאכטען 200 זעלנער.

דער קאפטישער בישאף פעטראס, וועלכען די איטאליענער האבען חושד געווען, אז ער האט זיך בעטייליגט אין די לעצטע אטאקעס אויף אדיס- אבעבא, איז דורך זיי דערשאסען געווארען.

לויט ווי מען מיינט איז פארט-סאיד איז די לאגע אין אדיס-אבעבא נישט יבער.

DRUSKIENIKI —

Zdrojowisko i Leśna Stajca Klimatyczna

Mocna, 5% solanka z nowego źródła do kąpieli. Solanka lecznicza do picia. Pierwszorzędna borowina. Inhalatorjum. Kąpiele solankowe, borowinowe, kwasowęglowe, tlenowe i piankowe na solance. Zakład leczniczego stosowania słońca, powietrza i ruchu. Plaża na Niemnie. SEZON DO 30 WRZEŚNIA.

פראנצויזישער „פאלקס=פראנט"
דעמאנסטרירט אויף דער דייטשער גרעניץ

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא איז מודיע, אז דעם 2-טען ד. ח. בייטאג איז ביי דער סאמער דייטשער גרעניץ הינטער סאארבריקען פארגעקומען א מאניפעסטאציע פון מיטגלידער פונ'ם פראנ- צויזישען פאלקס-פראנט, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט ארום 3000 מאן

די מאניפעסטאנטען האבען מיט אויסגעשטרעק טע פויסטען צו דייטשלאנד געזונגען די „מאר- סעליעזע" און דעם „אינטערנאציאנאל".

חוץ מזה האט מען געווארפען אין דער ריכטונג צו דייטשלאנד א גרויסע צאהל פראקלאמאציעס.

די נאציאנאל-סאציאליסטען אין עסטרייך

וויען, 3 (ספ. טעל.) די פאליציי האט ארעסטירט דעם רוב אנפיהרער פון דער נאציאנאל- סאציאליסטישער דעמאנסטראציע, וואס איז פאר- געקומען דעם 29. יולי. זיי וועלען געשטעלט ווע- רען פאר'ן געריכט אלס שונאים פון דער מלוכה.

לוויה פון דניאל שטיינבאק

ווארשא, 3 (טעלעפאניש)

היינט האלב 4 בייטאג איז פארגעקומען די לויה פונם פערשטארבענעם רעפערענט פאר די יודישע פראפעסיאנען ביים רעגירונגס - קאמיסאריאט, דניאל שטיינבאק.

צו דער לויה איז געקומען א גרויסער עולם, און צ. א. אלע בעאמטע פונם ווארשאווער רעגירונגס קאמיסאריאט, א דעלעגאט פון אינערן-מיניסטעריום. דעלעגאטען פון ווארשאווער זשורנאליסטען, פאר- שטעהער און טוער פון געזעלשאפטליכע אינסטי- טוציעס. עס איז אויך געטראגען געווארען א קראנץ פונם ווארשאווער וואיעוואדע.

מספיד בעווען האט דער רב פויזנער.

פערטרעטער פון פערבאנד פון פוילישע יודען אין אמעריקא
אבגעפאהרען צום יודישען וועלט- קאנגרעס

ניו-יארק, (יט"א) אלס פערטרעטער פון פערבאנד פון פוילישע יודען אין אמעריקע צום יו- דישען וועלט-קאנגרעס זענען אבגעפאהרען די ה"ה אברהם קאנדעל, וויצע-פרעזידענט פון פערבאנד און ז. טיגעל, סעקרעטאר פון פערבאנד.

אלס דעלעגאט צום יודישען וועלט-קאנגרעס איז אויך אבגעפאהרען דער רעדאקטאר פון „מאר- גען=זשורנאל" ה' יעקב פישמאן.

קיעווער שטאטישער סאוויעט
וויל פעראייביגן שלום-עליכמ'ס נאמען

מאסקווע (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן 20-טען יאהרטאג פון שלום-עליכמ'ס טויט, האט דאס פרעזידיום פון קיעווער שטאטישען סאוויעט זין געווענדעט צום אוקראינישען צענטראלען אויספיהר קאמיטעט (ציק) וועגען אנרופען דעם מלוכה'ישען יודישען קינדער-טעאטער אויף שלום-עליכמ'ס נאמען

די ווירטשאפטליכע פאסטולאטען פון לאדזער יודענטום צום וועלט=קאנגרעס
נעכטיגע קאנפערענץ אין פעראייניגטען קאמיטעט פאר'ן יודישען וועלט=קאנגרעס

דער פעראייניגטער קאמיטעט פון יודישען וועלט-קאנגרעס האט אויף נעכטען צונויפגערופען א קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון די לאדזער געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, ווירטשאפטליכע פעראיינען א. א. וו. די קאנפערענץ האט געדארפט געבען מאטעריאל דער לאדזער דעלעגאציע צו בעריהרען אויפ'ן וועלט-קאנגרעס. און וואס האבען א שייכות צום לאדזער יודענטום.

די קאנפערענץ האט געעפענט דר. טארטא= קאווער, וועלכער ווייזט אן, אז דער יודישער וועלט- קאנגרעס האט פאר זיך די אויפגאבע צו בעריהרען 2 קארדינאלע פראגען: פאליטישע און סאציאל= עקאנאמישע, וואס שייך די פאליטישע פראגען (קאמף מיט אנטיסעמיטיזם און פאר גלייכע רעכט) איז עס נישט קיין לאקאלע פראגע נאר א פראגע פון וועלט=מאסשטאב, וואס שייך דער עקאנאמי= שער פראגע און פראגע פון סאציאלער הילף האט שוין דער גרויסער און ארבייטסזאמער יודישער קיבוץ אין לאדז יא צו זאגען א וויכטיג ווארט און צו דעם צוועק איז גערופען געווארען א קאנפע= רענץ און די פארשטעהער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס דארפען ארויסזאגען זייערע פאסטו- לאטען, וועלכע די לאדזער דעלעגאציע זאל בע- ריהרען אויפ'ן וועלט-קאנגרעס.

פרעזעס לייבוש ראזענבערג פיהרט אויס, אז דער וועלט קאנגרעס דארף זיך פערנעהמען מיט דער פראגע פון קרעדיט פאר די יודישע קליינ= הענדלער. מיט דער פראגע פון איבערשיכטען די יודישע סוחרים, וועלכע ווערען ארויסגעשטויסען צוליב באיקאט און אנטיסעמיטיזם פון מסחר און א וויכטיגע פראגע איז אויך צו ווירקען אויף די יודישע פאבריקאנטען זאלען צונעהמען אין זייערע פאבריקען יודישע ארבייטער.

ה' ל. לעווין איז נישט צופרידען, וואס די לאדזער דעלעגאציע איז נאר א צופעליגע און אויך צוליב דעם, וואס די לאדזער דעלעגאטען געפי- נען זיך נישט אויף דער קאנפערענץ.

ראטמ. כצדי ווייזט אן, דער יודישער קליינ- הענדלער איז דער סאמע בע'עולה'סטער עלעמענט ביי יודען, ער פערלאנגט פון קאנגרעס, נישט אונ- טערצושעצען די בעדייטונג פון יודישען קלייג- הענדלער און איהם קומען צו הילף, כדי ער זאל נישט איינזאנצען אינטערגעהען.

ה' קאשיב (קאלאניאל-הענדלער פעראיין) ווייזט אויך אן אויף דער קאטאסטראפאלער לאגע פון יו- דישען קליינהענדלער. דער וועלט-קאנגרעס, זאגט דער רעדנער דארף טראכטען וועגען גרינדען איינ- קויפס־קאאפעראטיוען פאר יודישע קליינהענדלער, כדי זיי זאלען זיך קענען דערהאלטען אויף דער אויבערפלאך.

ה' קארפעל זאגט, אז דער קאנגרעס דארף זיך פערנעהמען מיט דער פראגע פון שחיטה-פערבאט, וואס עס ארום די גאנצע וועלט בעזונדערס דארף זיך דער וועלט-קאנגרעס פערנעהמען מיט דער פרא- גע ווי אזוי איינצוארדנען די טויזענדער יודישע משפחות, וועלכע ווערען שוין ארויסגעשטויסען פון זייערע פרנסות צוליב דער שחיטה-גזירה.

ה' שפארן זאגט, אז דער וועלט-קאנגרעס דארף זיך פערנעמען מיט דער פראגע פון די פליטים פון דייטשלאנד, וועלכע געפינען זיך ארבייטסלאז און אין כויט אין פערשידענע ערטער, בעזונדערס אין פוילען.

ה' טייטעלבוים זאגט, אז די הויפט-אויפגאבע פון קאנגרעס און צו מאכן דעם פרוב זיך ווירטשאפט- ליך צו פערפעסטיגען, כדי זיך צו קענען ענט- געגענשטעלען דעם ווירטשאפטליכען אנטיסעמי- טיזם. ס'מוז געשאפען ווערען א ווירטשאפטליכער פינאנציעלער אינסטיטוט צו איבערשיכטען די יו- דישע יוגענד איבערפיהרען די יוגענד אין יודישע פאבריקען און אויסזוכען נייע פרנסה-קוועלען פאר דער יודישער יוגענד.

פרעזעס יאשונסקי האלט אויך, אז דער וועלט- קאנגרעס דארף זיך הויפטזעכליך פערנעהמען מיט'ן קאמף געגען אנטיסעמיטיזם, וואס שטעהט אין צו- זאמענהאנג מיט דעם ווירטשאפטליכען באיקאט, די צו דערהאלטען די יודישע סוחרים אויף זייערע פלעצער, מוז געשאפען ווערען א גרויסע קרעדיט-אינ- סטיטוציע, וועלכע זאל געבען קרעדיטען קליינע און מיטעלע סוחרים. דער עיקר אבער איז, אז דער קאנגרעס דארף ברענגען צו א קאנסאלידאציע צווי- שען דער יודישער בעפעלקערונג בכלל און צווישען דעם יודישען סוחרטום פון גרעסטען ביז דעם קלענ- סטען.

ה' ליכטענשטיין האלט, אז די דיסקוסיע האט בעוויזען, אז ס'פעהלט ביי יודען די אינסטיטוציע, וואו אלע זאלען זיך קאנען צונויפקומען און דער וועלט-קאנגרעס דארף ברענגען צו דער קאנסאלי- דאציע.

ה' ביאלער האלט, אז דער וועלט-קאנגרעס האט א גרויסע בעדייטונג. די הויפט-אויפגאבע איז די קאנסאלידאציע פון וועלט-יודענטום פאר דער גלות- ארבייט. צו דעם דארף געשאפען ווערען שטענדיגע ארגאנען פאר הילפס - ארבייט, קאנסטרוקטיווע אר- בייט און פארן קאמף פאר די פאליטישע רעכט פון די יודען אין דער גאנצער וועלט.

ה' פאבריקאנט (פראפ. פעראיינען פון רעכטע פ. צ.) שילדערט די לאגע פון די יודישע ארבייטער אין לאדז.

ה' פינקעלשטיין האלט, אז דער וועלט-קאנגרעס דארף זיך פערנעמען שטארק מיט דער פראגע פון עמיגראציע און געפונען מעגליכקייטען ווי אזוי עס זאל געעפענט ווערען די טויערן פון די עמיגראציע- לענדער.

נאך א קורצער רעדע פון ד"ר טארטאקאווער ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די לאדזער דעלע- גאציע בעשטעהן פון פאלגענדע ה"ה: ד"ר טאר- טאקאווער, קאנסול מאקס קאן, אנאטאל פרומקין, אדוו. ווייצמאן, ד"ר ווישעוויאנסקי און ווענגמיס- טער.

Dr. Wołkowyski

ציגעל=גאס 11, טעל. 238=02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענט

Doktór Z. HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע
ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234=12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד

Dr. Zalcwasser

כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אוונט.

אין מאמענט פון שטילשטאנד

ווען ס'קומט אין א מלחמה א שטילשטאנד, הייסט גאר נאך נישט, אז די מלחמה איז פארענדיגט. ניכער דארף מען זיך פארשטעלן אז ס'ווערט דערווייל צוגעגרייט די קומענדיגע שלאכט, וועלכע קען זיין נאכמער פארביטערט און בלוטיג, ווי די פריהערדיגע.

אויך אינם שווערען קאמף אנטקעגען אונזערע פאזיציעס, וואס איז לעגאליזירט געווארען דורכן מיניסטעריאלען „אורשעם" איז איצט, דאכט זיך, איינגעטרעטען א שטילשטאנד. ס'זענען שוין אריבער וואכען, און ס'זענען נישט געהערט געווארען קיין אפקלאנגען פון פרישע אטאקעס. קען מען מיינען, אז די מלחמה איז פארענדיגט, און מ'מעג שוין פון איהר מסיח דעת זיין. אבער דאס וואלט געווען א פאטאלער טעות.

אין דער צייט פון א דערווייליגען שטילשטאנד האבען די צדדים גענוג ארבייט, דער געווינער ציילט די טראפעען, דער פערשפילטער ציילט די קרבנות, קלייבט צונויף די הרוגים.

וואס טוען מיר? מיט דער הערלויבעניש פון דער מאכט קלייבען מיר געלד אויף די געליטענע פון מינסק - מאזאוויעצק. אבער ס'רעדט זיך בלויז אזוי, קיין געלד ווערט נישט געקליבען, ווייל יודען זענען שוין פערמאטערט פון דער ערשטער אקציע...

די דאזיגע פוילערס פערשטייען א פנים נישט דעם זינען פון דער אקציע. ס'גייט דאך נישט וועגען העלפען א פעראומגליקטען יודען, וואס העור מען פעהלט נישט אין ערגיץ. און „עניי עירך קודמין", ס'מוז איינגעוויקלט ווערען מיט די מאסען פונם פוילישען אנטיסעמיטיזם, אז מיט טראר וועלען זיי אונזערע פאזיציעס נישט צושמעטערען, אז ווען זיי וועלען אומוואהרפען ציגעלנע בנינים, וועלען מיר אויפבויען שטיינערנע. און ווען זיי וועלען צוברעכען א סטראגאן, וועט אויפן דאזיגען ארט אויסוואקסען א קראם.

זיי, די רויבערס, ווייסען אפשוואצען זייער געווינס אין מינסק, זיי האבען נישט אויפגעהערט צו טרומייטערען וועגען חער טויטונקייט צו פערכאפען די אפגעריינגטע פאזיציעס און בעוויזען דער וועלט, אז א שטאט אהן יודען אין פוילען קען עקזיסטירען.

וואלט זיך דער דאזיגער רויב איינגעגעבען, וואלט עס פאר אונז געווען אן אומגעהייערע מפלה ווייל דער דאזיגער פאל וואלט געדינט ווי א לעבעדיגער מוסטער ווי אזוי מ'קען פראקטיש אומברענגען א גאנצען יודישען קיבוץ.

דאס האט זיך נישט איינגעגעבען, ווייל יודען האבען נישט געהאט וואוהין צו לויפען און זענען געקומען צוריק צו זייערע צובראכענע מולטערס. ווי לאנג אבער קען מען זיצען ביים צובראכענעם מולטער? מ'מוז זיי גאנץ מאכען און טאקע אויך אנפילען! דאס איז אונזער חוב. כדי אפצושלאגען אויף ווייטער דעם חשק צו פרובען זיך בויען אויף אונזער חורבן.

אבער דאס איז בלויז א קליינינקער סעקטאר פונם פראנט, אויף וועלכען די מלחמה ווערט געפיהרט, אפשר דער וויכטיגסטער ווינקעל, ווייל דער אקטיוועסטער, אבער פארט א קליינינקער. די אטאקע גייט זיך אויפן גרויסען פערנעם. זי ווערט צוטער גרייט אין די סוחרישע און האנדווערקערישע קרייזען, דער צוגעזאגטער מיליאן־קרעדיט איז איינער פון די כשוחער, וואס ווערט געשלייפט צו דער קומענדיגער שלאכט, א סך כלי־זיין ליגען שוין פערטיג פון פריהער, אין דער פארם פון כל'ערליי געזעצען און תקנות, וואס פיהרען, דירעקט אחער אומדירעקט, בכיוון אדער נישט, צו דער אויסיודישונג פון פערשיידענע לעבענס־צווייגען.

אויך די אלגעמיינע פאליטיק פון „אורשעם", וואס דינט ווי א באזע פאר די מלחמה־כוחות פונם אנדערען צד, האט נאך דערווייל נישט געענדערט איהר ליניע, נישט געקוקט אויף די ארויסבעקומענע ווערטער „מפי הגבורה", וואס האבען אונז געגעבען מעגליכקייטען פאר אפטימיסטישע געדאנקען. מיר טארען אויף א רגע נישט פערגעסען אז אין געוויסע ראהמען האלט דער אנדער צד זיין קאמף פאר א מלחמה־מצווה און מיינט, אז ער האט פולע רעכט צו ווארטען אויף סימפאטיע און מיטהילף מצד די מאסגעבענדיגע פאקטארען.

אינם איצטיגען כלומרשטיגען שטילשטאנד ווערט אויך געפיהרט א שטארקע אונטערערדישע העצקאמפאניע אין דער ענדעקישער פרעסע און א טעאטערטישע אטאקע אין דער סאנאטארישער, דארט בעמיהט מען זיך, הייס צו מאכען דעם באדען אונטער אונזערע פיס, און דא זוכט מען א תירוץ אויף פטור צו ווערען פון אונז.

אוודאי איז גוט, וואס ס'האט אויפגעהערט צו רעדזשען איבער אונזער קאפ מיט גראנאטען. און מיר האבען בעקומען אן אטעם - פויזע. קודם זעהט מען דערפון אז די קריגערישע עלעמענטען זענען נאך נישט אזוי שטארק, צו קענען אונז קלאפען כסדר איר בערן גאנצען פראנט, זיי מוזען נאך ערשט קלייבען זייערע כוחות און מאכען פרישע צוגרייטונגען. שנית ווערט דאך אונז טאקע געגעבען די מעגליכקייט צוצוגרייטען די פערטיידיגונג.

ווי גוט וואלט געווען, ווען מיר וואלטען גראד איצט אין דער געגעבענער הפסקה, זיך טעטיגט צופריידען און מיט אלגעמיינע היימישע יודישע כחות צוגרייטען דעם ווייטערדיגען סטראטעגישען פלאן, ס'איז קיין ספק נישט אז מיר וואלטען נאך גאר א סך געקענט אויפטהון, ווייל נאך זענען אונזערע פאזיציעס גענוג שטארק איינגעפונדעוועט, און נישט בלויז די אביעקטיווע גערעכטיגקייט איז ביי אונז, נאר אויך די עפענטליכע מיינונג פון דער ברייטער וועלט האט נאך פערשטענדניש פאר אונזערע טענות.

אט קלייבט מען זיך אויף א יודישען וועלטקאנגרעס, און דער מנהג איז אמאל געווען ביי די ציוניסטישע קאנגרעסען אז פריהער פלעגט זיך צונויפקלייבען א פאר־קאנפערענץ פון די לאנדסמאנשאפטען, וואו די הויפטראלע האט שטענדיג געשפילט די גרופע פון תחום־המושב, פארוואס זאל היינט זיך נישט צונויפקלייבען צוערשט די דעלעגאציע פונם פוילישען יודענטום און אויסארבייטען אונזער אייגענע פאליטישע ליניע?

אונזער אייגענער קאמף גרייטינט זיך אזוי א מעכטיגען שלאגווארט, אין א לאזונג, וואס זאל ווערקען ווי א כישוף און אונז עקזאלטירען צו העלדישקייטען און נצחונות. אזא ווארט וואלט געקענט קימען נאר פון אונזערער א גרויסער אסיפה, וואס זאל פיהלען אין זיך דעם כוח פון פולמאכט פונם גאנצען יודישען לאנד־קיבוץ.

דער ווארט מוז אנטהאלטען אין זיך אי ווארענונג, אי גלויבען, אי טרייסט.. אי דערמוטערונג אי אנווייז אויף א פראקטישער פאליטישער פראגראם. דאס דארף זיין א „בראשית" - ווארט, וואס קומט פאר גרויסע שאפונגען און סטימולירט צו אויסערגעוועהנליכע מעשים.

איצט, אינם מאמענט פון שטילשטאנד, מוזען מיר דעם ווארט אין זיך געפינען און ארויסברענגען.

פ. ק.

גאסען-קאמפען אויף די גאסען פון בארצעלאנא

14-יעהריגע יונגלעד זענען געפאלען אויף די באריקאדען

אין „פאריס סואר" איז פערעפענטליכט א קארעספאנדענץ פון בארצעלאנא פון וועלכע מיר ברענגען דא איניגע פרטים:

פון ערשטען מאמענט פון אויפשטאנד בין איך געווען א עדות פון דעם וואס עס איז פארגעקומען און וואס עס קומט פאר ביזאיצט אין בארצעלאנא. ווי געוועהנליך אין אזעלכע פאלען וואלט איך געקענט פעסט־שטעלען ווען און ווי אזוי די געשעהענישען האבען זיך אנגעהויבען אין בארצעלאנא, איך ווייס נאר אז ווען איך האב פארטאגס ארויסגעקוקט דורכן פענסטער פון האטעל קאלאן, האב איך אויפן פלאץ פאר אונז געזעהן א גרופע פריוויליגע פערטיידיגער פון דער רעגירונג וואס האבען פערהאלטען די אדורכגעהער און אלע רעווידירט.

פונדערווייטענס האט זיך דערהערט א שאס פון א מאשינען־געוועהר, דער ערשטער דוכט זיך, עס האבען זיך פלוצלונג פערמאכט אלע פענסטער אין די שכנישע הייזער און עס האבען זיך אויפגעהויבען די שאלוזען און אנדערע שנעל, ווי די אלע מענשען וואלטען בעקומען גלייכצייטיג א בעפעהל, מען האט אפילו נישט דערזעהען די הענד וואס האבען זיי פערמאכט.

דער פלאץ איז געווארען מענשען־לעער, עס איז געווארען פולשטענדיג שטיל, עס איז געווען א שטילקייט וואס האט אנגעזאגט: אז פון איצט וועט אויפן בארצעלאנער ברוק מארשירען דער טויט. באלד דערויף האט זיך דערהערט דאס זשומען פון ביקסען־קוילען: זיי האבען זיך אנגעקלאפט אין די פאסאדען פון די הייזער מיט א טרוקענעם קלאנג ווי געפלאצטע סטרונעס.

דער צופאל איז פאר מיר געווען זעהר נישט גינסטיג און האט מיך געהייסען אויסקלייבען דעם האטעל קאלאן, אלס מיין וואוינ־ארט. איך האב נישט געוואוסט אז דער האטעל קאלאן, איינער פון די גרעסטע אין בארצעלאנא איז א פעסטונג פון די פאשיסטען. איך האב אין אנהויב נישט געוואוסט, ווי הונדערטער אנדערע אויסלענדער, וואס האבען געוואוינט אין דעם גרויסען בנין, פארוואס דער אוואנגארד פון רעגירונגס - מיליטער וואס האט זיך באלד בעוויזען אויפן פלאץ, האט זיך צעשפרייט אין א טיראליערקע — האט אנגעהויבען צו בעשיסען אונזערע פענסטער. אויפן פלאץ האבען זיך באלד בעוויזען צאהלרייכע אויפשטענדיגע — אין אנהויב האט מען זיי געקענט דערקענען דורך דעם וואס דאס רעגירונגס - מיליטער האט צו זיי געשאסען און זיי אויפגעפאדערט זיך אונטערצוגעבען.

די קוילען האבען אלץ עפטער געברומט. איך האב זיך געמוזט אנידערווארפען אויף דער פאדלאגע פון מיין צימער. ווען איך האב ענדליך געהאלטען אז איך קען שוין ארויסרוקען דעם קאפ אהן דער ריזיקא, אז מען זאל מיר איהם נישט אדורכלעכערען — האב איך געזעהן א סך סצענעס פון פערביטערונג צווישען די אויפשטענדיגע און מיט דער ציווילער גווארדיע, — דער הויפט־שטיץ פון די רעגירונגס - כוחות. די אויפשטענדיגע האבען ערקלערט אז זיי האבען נישט געוואוסט צו וועלכען ציל מען האט זיי ארויסגעפיהרט פון די קאזארמעס. אין ערשטען מאמענט האבען זיי דערפילט דעם בעפעהל — ווייטער ווילען זיי איהם מעהר נישט ערפילען.

אינצווישענצייט האב איך זיך איבערצייגט, די אויפשטענדיגע האבען אויפן לינקען ארעם געטראגען א ווייס טיכעל. און דאך האבען מיר אלע, וואס האבען זיך צוגעקוקט צו די גאסען קאמפען נישט געקענט פעסטשטעלען מיט דער גאנצער זיכערקייט וועלכער פון די קעמפענדע געהערט צו דעם אדער צו יענעם לאגער. און אפשר נאר א דאנק דעם איז די אויפשטענדיגע געלונגען זיך אריינצובעקומען אין אונזער האטעל און זיך דארט צו פערבאריקאדירען.

די זעלנער האבען אויף אונז אנגעשטעלט 9 מאשינען - געוועהרען. די אויפשטענדיגע האבען פערנומען אלע פראנט־צימערן, און וועלכע זיי האבען אויסגעלעגט מאטראצען אזוי ווי פאנצערס. מען האט אונז ארויסגעשווארפען פון אונזערע צימערן און וואוינונגען. מען האט אונז געהייסען אראפגעהן אויפ'ן פארטער אין די קעלערס. עס זענען פערגאנגען לאנגע שעה'ן. פון דער הויך האבען מיר געהערט דאס כאראקטעריסטישע קלאפען פון מאשינען־געוועהרען. אין משך פון 4 שעה צייט האט דארט געמוזט פארקומען א הייסער און בלוטיגער קאמף ווייל דאס פייער פון די מאשינען־געוועהרען האט זיך אפגעשטעלט נאר אויף קורצע מינוטען.

ענדליך איז געקומען דער מאמענט פאר וועלכען מיר האבען אמייסטען מורא געהאט. מען האט אונז געהייסען זיך צוריקציהען טיף אין קעלער, ביז צו די אייזערן פון דער צענטראל־בעהייצונג. איינער נאכן צווייטען פאלען אריין צו אונז זעלנער פון די אויפשטענדיגע. א פערבלוטיגטער מיט א וואונד אין בויך, ער קרעכצט שטיל. — עס האט זיך צווישען אונז געפונען דער ערשטער פערוואונדעטער. צי וועט קומען צו א קאמף דא ביי אונז?...

פלוצלונג האבען מיר דערהערט א סיגנאל פון א טראמפייט. דער הייצער, וואס איז געווען מיט אונז איז אויפגעשפרונגען:)

— ענדע! מען שטעלט אפ דאס פייער!...

די ציוויל גווארדיע האט פערנומען דעם האטעל די אויפשטענדיגע האבען זיך אונטערגעגעבען. אין א מינוט ארום בין איך געווען א עדות פון באמת א ריהרענדע סצענע. איין אינציגער גווארדיסט אין א צעראטענעם צוויי־שפיציגען הוט מיטן געוועהר אויפן פאס איז געווען ארומגערינגעלט מיט דרייסיגער פון א 50 אויפשטענדיגע — וואס האבען איהם איבערגעגעבען זייער געוועהר. אין האל פון האטעל זענען געלעגען באמבעס, ביקסען, רעוואלווערען. און עס זענען געשטאנען מאשינען געוועהרען פון גרויסן קאליבער.

אין א ווינקעל אונטער א שטארקער וואך זענען געזעסען אפיצירען, זיי האבען נישט געהאט קיין טראפען בלוט אין זייער פנים. זיי האבען געוואוסט אז עס ערווארט זיי דער טויט.

די צימערן זענען געלעכערט פון קוילען. א שווערער גראנאט האט זיך איינגעגראבען אין מויער פון באד־צימער, די קערפער פון די דערהרגעטע האט מען אויסגעלעגט אויף די מאטראצען פון די האטעל־בעטען נעבען דער וואנט. איבעראל פלעקען, אפילו סאלאנישעס בלוט. איבעראל שטויב פון די צוקלאפטע ציגעל און טינק.

אויף דער גאס איז רוהיג געווארען. אויפן פלאץ ליגען דערהרגעטע פערד. די אנארכיסטען וואס זענען דאס מאל אויף דער זייט פון דער רעגירונג — נעמען מען צוזאמען דאס געוועהר, יעדער בעוואפענט זיך ווי ער קען. איבער דער גאס פליהען אויטאס פון פאלקס - פראנט, איבערפולט מיט ענטוזיאסטישע יונגטער.

צומארגענס איז נישט געווען קיינער וואס זאל איינשטעלען דיסציפלין צווישען פאלק פון א גרויסער שטאט. דער טריאומף איז איבריגענס געווען א צו־פריהער. עס זענען ווידער אויסגעבראכען קאמפען דאס מאל הויפטזעכליך אויף די דעכער פון די הייזער. אויף די גאסען שמאלע און רוהיגע וועגען די אדורכגעהער זענען פלוצלונג איבערראשט אין די בעהאלטען זיך אין די טויערען. דאן געהען זיי ווייטער שריטווייז צוהריקענדיג זיך צו די ווענד פון די הייזער.

עס האט מיך נישט איינמאל פערוואונדערט ווי אזוי די דאזיגע קעמפער האבען געזארגט פאר די זיכערקייט פון פרויען און קינדער, פון די עקען זעמען האבען זיי געשריגען צו די בעהראטע וואס די האבען צו טון. קודם כל נישט לויפען, א פרוי וואס געהט לאנגזאם וועט קיינמאל נישט גענומען ווערען אויפ'ן ציל — אזוי האבען זיי אויפגעקלערט די אומגליקליכע מוטערס וואס זענען געלאפען צו זייערע קינדער, אדער צו פרויען וואס האבען געזוכט זייערע מענער.

איך בין אוועק אין רעגירונגס־בנין, אין די פענסטער ווידער מאטראצען. קאטאלאנישע גווארדיסטען שטעהען ביים טויער, הינטער די ארקאדען האב איך געזעהן א קאטאלאנישען מיניסטער בעוואפענט פון קאפ ביז צו די פיס ארומגערינגעלט דורך שוליבע [illegible]

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

די ענגלישע פינאנץ-קריזען ווערען אונרוהיג

צוליב היטלערס פלענער אויף מזרח

ווי בעוואוסט געהערען די איינפלוסרייכע קרייזען פון לאנדאנער סיטי און בעזונדערס די ענגלישע באנק צו די שטארקסטע אנהענגער פון א דערנעהנטערונג צו דייטשלאנד. אבער לעצטענס האט זיך אין דעם ענגלישען „פינאנשעל ניוס" בעוויזען אן ארטיקעל, וואס איז אפשר אן ענדערונג פון די שטימונגען ביי די ענגלישע פינאנץ־מענער. די „פינאנשעל ניוס" שילדערט די סכנות, וואס עס דראהען פון דעם נייעם דייטשען אימפעריאליזם פאר ענגלאנד און שטעלט קלאר און דייטליך באלדווינס רעגירונג די פראגע, וואס פאר א וועג די ענגלישע רעגירונג האט בדעה אויסצוקלויבען. די צייטונג שרייבט:

„דא איז די דאנציגער פראגע. אין איצטיגען מאמענט איז די לאגע „רוהיג". די דאנציגער רעגירונג איז מיט דער גרעסטער ענערגיע בעשעפטיגט אפצושאפען די אלע פרייהייטען, וועלכע דער פעלקער־בונד האט זיך מתחייב געווען צו שיצען; אונטער דער נאציאנאל־סאציאליסטישער רעגירונג זענען די ווירטשאפטליכע בעדינגונגען פון שלעכט געווארען נאך שלעכטער, און די פראגע פון דייטשלאנד'ס ריקזיכטסלאזער בעהערשונג פון דאנציג וועט באלד געשטעלט ווערען אויף דער טאג־ארדנונג. איבער דעם אינהאלט פון בעריכט פון פעלקער־בונד־קאמיסאר איז נישט פערהאן קיין שום ספק און עס איז בשום אופן נישט צו פריה זיך צו שטעלען די פראגע, וואס וועט מען דארפען, אויפ'ן יסוד פון דאזיגען בעריכט, אונטערנעהמען. — די דאזיגע פראגע איז נאר א טייל פון דער גרעסערער, אייגענטליך פון דער צענטראל־פראגע וועגען דער שטעלונג, וואס ענגלאנד און פראנקרייך מוזען אננעהמען לגבי דער אלץ וואקסענדער דראהונג צוליב דעם דייטשען עקספאנסיע־חשק. עס איז אפען, אז היטלער טראכט אויסצובריי'טען דייטשלאנד אויף מזרח. די אייגענטליכע סיבה פון נישט ענטפער'ן אויף דעם ענגלישען „פראגע־בויגען" — דאס אליין איז שוין א נישט־געזונטע דיפלאמאטישע אונהעפליכקייט, — איז א בעוויז, אז היטלער האט גארנישט בדעה בעקאנט צו מאכען זיינע פלענער און אויך — זיי נישט צו פערלייקענען. זיינע לעצטע ערקלערונגען בעשטעטיגען נאר דאס, וואס ער האט שוין פון פריהער געזאגט. אנגעהויבען מיט דעם אלגעמיינעם מיליטער - דינסט, דאן דער איינמארש אין רהיין־לאנד, ביז צום לעצטען אנגריף אויף דאנציג, איז די דייטשע פאליטיק קאנסעקווענט איינגעשטעלט אויף דעם ציל צו שאפען א גרויסע דייטשע אימפעריע אין מזרח. די בעמיהונגען אויפצורייסען די פראנצויזישע בונדען דורך דעם ווירטשאפטליכען אריינדרינגען, ווי אויך די גרויסע סובסידיעס וואס דאס דריטע רייך ערטיילט די פרא־נאציאנאל־סאציאליסטישע פארטייען אין איהרע שכנישע לענדער, בעשטעטיגען די דאזיגע מיינונג וועגען די צילען פון דער דייטשער פאליטיק. אויף די קליינע מלוכות, איז שוין איצט אויסגעאיבט געווארען א דרוק.

און דא דארף מען זיך שטעלען די פראגע: ווי לאנג נאך זאל עס אזוי ווייטער געהען? צי וועט דאס ענדגילטיגע פערנעהמען פון דאנציג, מעמעל אדער טשעכאסלאוואקיען בעטראכט ווערען אלס סיבה צו מלחמה? זאל דייטשלאנד, נאכדעם, ווי עס האט איבערגענומען די איניציאטיווע אין דער אייראפעאישער פאליטיק, אפשר אונטערנעהמען אויך די בעהערשונג פון אייראפא?

עס איז די זאך פון ענגלאנד'ס רעגירונג צו ענטפערען אויף דער דאזיגער פראגע, ווייל די פראגע וואס א בעוואפענט ענגלאנד וועט אנווענדען איהר כח איז ענטשיידענד. אין איניגע קרייזען הערשט די מיינונג, אז מיר דארפען נישט שטעלען קיין ווידערשטאנד דעם דאזיגען „דראנג נאך אסטען", ווייל עס ווערען נישט אנגערוהרט די „בריטישע אינטערעסען". אזא פאליטיק אבער, שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם, אז דאס איז א סתירה צו דער טראדיציאנעלער ענגלישער פאליטיק אין אייראפא, — נעהמט נישט אין אכט עטליכע זעהר ענטשיידענדע און אונגליקליכע פאקטען. זי נעהמט נישט אין אכט די ריזיגע פראפאגאנדע וואס ווערט געטראגען איבער גאנץ דייטשלאנד וועגען צוריקבעקומען די קאלאניעס און אפילו צו בעקומען נאך מעהר קאלאניעס ווי עס האט געהאט. עס איז זעהר אונוואהרשיינליך, אז היטלער זאל זיך רעכענען מיט אידענ'ס ווארנונגען נישט צו בעריהרען די פראגע פון די מאנדאט־געביטען. אזא פאליטיק נעמט אויך נישט אין אכט די מיליטערישע זייט פון ענין, נעמליך, אז ענגלאנד קאן זיך גארנישט אין אזא מאס בעוואפענען, אז עס זאל קענען בעזיגען א דייטשלאנד, וואס וועט האבען אין זיך אויפגענומען מיטעל־אייראפא. זי נעהמט אויך נישט אין אכט די עקזיסטענץ פון דעם פראנצויזיש־רוסישען אפמאך און ענדליך דעם פאקט, אז אין מיטעלאייראפא זיין איז ענגלאנד היינט א קאנטינענטאלע מלוכה. די ענגלישע רעגירונג האט דעריבער איצט בלויז אויסצוקלויבען זיך אקעגענצושטעלען דער סכנה. ווען זי וויל נישט באלד אינגיכען שטיין פאר דער דאזיגער סכנה אין א סך א געפעהרליכערער פארם. מיניסטער אידענ'ס נייער פלאן אין דער אייראפעאישער פאליטיק איז א נייע „לאקארנא־קאנפערענץ". אבער אזוי ווי דער היטלער וויל זיך נישט קלאר ארויסזאגען וועגען זיינע פלענער אויפ'ן מזרח, איז די אויסזיכט אויף א פעסטען אפמאך זעהר פראבלעמאטיש.

דאס מאכט אבער פאר דער בריטישער רעגירונג נאך דרינגליכער קלאר און שארף צו געבען צו פערשטעהן, ווי ווייט זי וועט זיך לגבי דער דאזיגער ענטוויקלונג לאזען בינדען די הענד".

וויכטיגע היסטאָרישע אויסגראָבונגען

ידיעות פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים

אַן איבערבלייבעניש פון אַן אַלטער יודישער סינאַגאָגע אין יריחו

מיט איינעגע וואכען צוריק האָט פּראָפ׳ יוניפערד דיקסאָן ענטדעקט אין איהר מאַלאַנטעק ביי יריחו, בעת׳ן גראָבען גריבער פאַר אַ באַנאַנען־פּלאַנטאַציע א שטיין, אויף וועלכען עס זענען געוועזן אויסגע־קריצט א מנורה, אַ שופר און אַן אתרוג. דער שטיין געהערט בלי ספק צו אַן אַלטען יודישען בנין פון דער ביזאַנטישער תקופה. דאָס איז די איינציגע איבערבלייבעניש פון דעם יודישען ישוב אין יריחו נאָך איידער עס איז ענטדעקט געוואָרן אויף דעם זעלבינען אָרט א פאָדלאָגע פון אַן אַלטער סינאַגאָגע.

פּראָפ׳ דיקסאָן האָט פריינטליך געשאָנקען דעם דאָזיגען שטיין פאַר דער אַרכעאָלאָגישער זאַמלונג פון העברעאישען אוניווערזיטעט און מיט דער דערלויבעניש פון דעפּאַרטאַמענט פאַר אַלטערטימליכקייטען פון דער ארץ־ישראל׳דיגער רעגירונג איז דער שטיין איבערגעשיקט געוואָרן אין אוניווערזיטעט.

אויסגראָבונגען אין תל־ג׳רישה

בערך צוויי וואכען פאַר פסח האָט דער העברע־אישער אוניווערזיטעט בעגייט זיינע אויסגראָבונגען ביי תל־ג׳רישה („נאַפּאָלעאָן־בערגל", נאָהענט צו רמת־גן).

שוין צום דריטען מאָל פיהרט אָן ד״ר א. ל. סוקעניק מיט די אויסגראָבונגען אין דעם דאָזיגען אָרט. אין דער אַרבייט העלפען איהם מיט דער אַר־כעאָלאָג ש. יעווין און דער צייכענער פון דער אַר־כעאָלאָגישער אָפּטיילונג פון אוניווערזיטעט, ה׳ נ. אביגד. די געלד־מיטלען אויף צו פיהרען די אויס־גראָבונגען האָט אויך דאָס מאָל געגעבען די משפחה פון פערשטאָרבענעם י. ל. גאָלדבערג.

די אויסגראָבונגען ווערען געפיהרט מיט דער־פאָלג און עס איז צו דערוואַרטען פון זיי וויכטיגע רעזולטאַטען.

אַ נייע קברים - הייל אין ירושלים

מיט א צייט צוריק איז אויפ׳ן הר־הצופים, אויפן באָדען פון העברעאישן אוניווערזיטעט ענט־דעקט געוואָרען אַן אַלטע יודישע קברים־הייל. אַרבייטער, וועלכע האָבען געאַרבייט אין באָטאַנישען גאָרטען פון אוניווערזיטעט האָבען זיך אָנגעשטויסען בעת׳ן גראָבען גריבער פאַר פּלאַנטאַציעס אויף אַ דערעפענונג, וואָס פיהרט אין אַ הייל. די לייטונג פון אוניווערזיטעט האָט זיך תיכף געווענדעט צום מלוכה׳שען דעפּאַרטאַמענט פאַר אַלטערטימליכקייטען און געבעטען אַ דערלויבעניש צו מאַכען אויסגראָבו־נגען. די דערלויבעניש איז געגעבען געוואָרען און ד״ר א. ל. סוקעניק איז צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איז א יודישע קברים־הייל פון דער צייט פון פאַר׳ן חורבן בית שני, ווי ס׳ווייזט אויס, פון הורדוסעס צייטען. אין די נישען (טיפּענישען אין די ווענט) האָט מען געפונען ביינער, וועלכע זענען דאָרט בעגראָבען געוואָרען, ווי אויך פערשידענע כלים. דער אוניווער־זיטעט האָט אויסגעפאָרשט די הייל, אויסגעוויניגט זי און פערשלאָסען.

ווי בעקאַנט, זענען אויפ׳ן הר הצופים, אויפ׳ן שטח פון אוניווערזיטעט געפונען געוואָרען פיל הייליגען, צווישען זיי איינע מיט שטאַקען און צימערן, די הייל פון ניקנור, וואו עס זענען בעגראָבען געוואָר־רען די ״ביינער פון ד״ר י. ל. פינסקער ז״ל.

רעשטלעך פון אַן אוראַלטער שטאָט אין סיריע

בערך מיט א חודש צוריק האָבען פּראָפ. ל. א. מאיר און דאָצענט ד״ר א. רייפענבערג פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט בעזוכט אין סיריע דעם דאָרף גוה וואָס ליגט נעבען דיראַה. דער דאָ־זיגער דאָרף ענטשפּרעכט דער אַלטער יודישער שטאָט נוה, וועלכע איז בעקאַנט פון תלמוד און פון דער פריהעסטער קריסטליכער ליטעראַטור, אין דאָרף זענען ענטדעקט געוואָרען א סינאַגאָגע און איינינגע יודישע הייזער פון דער שפּעטערדיגער רוימישער צייט, וועלכע האָבען זיך גוט דערהאַל־טען. פיל הייזער זענען בעפּוצט מיט יודישע סימ־באָלען: מען האָט צווישען אַנדערע געפונען אין 12 ערטער א מנורה מיט זיבען רעהרען.

דער העברעאישער אוניווערזיטעט האָט זיך פער־בונדען מיט׳ן דעפּאַרטאַמענט פון אַלטערטימליכקיי־טען ביי דער סירישער רעגירונג, כדי צו בעקומען א מעגליכקייט גרינטליך אויסצופאָרשען די אַלטע יודישע שטאָט. עס וועט פערעפענטליכט ווערען א בעריכט פון די רעזולטאַטען פון די ווייטערדיגע אויספאָרשונגען.

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

— איך האָף, אַז דו געדענקסט דאָס דו ביזט מיר שולדיג צעהן זלאָטעס ?
— וואָס פאַר א פראַגע — אזא זאַך געדענק איך מיין גאַנץ לעבען !

* * *

מאַמע : — דו ווייסט גאַנץ וואָס פאַר א גוט קעפּעלע משה׳לע האָט ! קום אַהער, משה׳לע, זאָג דעם אָנקעל וויפיל ס׳איז צוויי און צוויי ?
משה׳לע : — פינף
מאַמע : — דו זעהסט, בלויז מיט איינס ווייניגער.

* * *

פּייטער (צו טרייטלען) : — ווען איך זאָל דיר זאָ־גען אַז דו ביזט א שווינדלער, קענסטו מיך פערקלאָגען אין געריכט, אָבער ביי זיך מעג איך דאָך טראַכטען, אַז דו ביזט א שווינדלער און וואָס אין דער קאָרט, טאָ טראַכט איך...

* * *

יונה : — ווי איך זעה האָסטו א גרויסע ביבליאָ־טעק. באָרג מיר א פּאָר ביכער.
שלמה : — מיין פּרינציפּ איז : קיינעם נישט צו באָרגען קיין ביכער, ווייל מ׳קריגט זיי קיינמאָל נישט צוריק. דו זעהסט די גאַנצע ביבליאָטעק, דאָס איז אַלץ פון געבאָרגטע ביכער.

פערבעסערען די מעדיציניש-סאַניטאַרע בעדינונג פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט

מאָסקווע. דעם 27־טען יולי האָט דער פּרע־זידיום פון׳ם קאָמערד אויסגעהערט א בעריכט פון׳ם פאָרשטעהער פון׳ם פאָלקאָמגעזונט באַרקמאַן וועגען דעם צושטאַנד פון דער מעדיציניש־סאַניטאַרישער בעדינונג אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט.

באַרקמאַן האָט אין זיין אינפאָרמאַציע בעריכט געמאָלדען, אַז אין דער יודישער אויטאָנאָמער גע־גענט זענען איצט פערהאַן 34 דאָקטוירים, און אַז היי־יאָהר וועט מען צושיקען נאָך 14 פון די, וואָס ענדיגען די מעדיצינישע הויך־שולען. דערביי האָט ער אָנגעוויזען, אַז אין דער גאַנצער געגענט איז פערהאַן איין פאַרמאַצעווט. וואָס שייך די הייל־אַנ־שטאַלטען, וועלכע זענען פאָראויסגעזעהען אין דער בעשטימונג פון ראַט־פאָלקאָם. האָט באַרקמאַן גע־מוזט אָנערקענען, אַז דער פאָלקאָמגעזונט קאָנטראָ־לירט נישט פאַקטיש. אויף וויפיל די בעשטימונג ווערט אויסגעפילט. ער גיט איבער, אַז די טעג איז אָנגעקומען א טעלעגראַמע פון׳ם געגענטליכען גע־זונט־אָפּטייל וואו עס ווערט מיטגעטיילט, אַז דער שפּיטאָל איז אויסגעבויט סך־הכל אויף 63 פּראָ־צענט. וואָס איז שייך דעם לערן־קאָרפּוס פאַר׳ן מעדיצינישען טעכניקום, איז ביז דער לעצטער צייט געגאַנגען א שטרייט מיט׳ן אויספיהרקאָם פון ווייט־מזרח׳דיגען קאַנט, וועלכער האָט איינגאַנצען גע־וואָלט זיך אָפּזאָגען היי־יאָהר פון דער דאָזיגער בויאונג. דער ראַטפאָלקאָם איז אָבער אויף דעם נישט איינגעגאַנגען און ער האָט קאַטעגאָריש אויפ־געפאָדערט, אַז מען זאָל די געבײַדע פון׳ם טעכניקום בויען. אָבער אויף וויפיל די דאָזיגע בעשטימונג ווערט פערווירקליכט, ווייסט נישט דער פאָלקאָם־געזונט.

באַרקמאַן אינפאָרמירט ווייטער, אַז אין צוי־זאַמענהאַנג מיט׳ן גייען געהעיז וועגען פערוועהרען אַבאָרטען א. אַז. וו., האָט דער פאָלקאָם־געזונט אָנגעמערקט צו בויען אין דער יודישער אויטאָנאָ־מער געגענט נאָך א געבורט־הויז.

אויף די פראַגען, צי האָט דער פאָלקאָם־געזונט א לעבעדיגע פערבינדונג מיט׳ן געזונט־אָפּטייל פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט און צי איז עמי־צער קאָמאַנדירט געוואָרען קיין ביראָבידזשאַן, כדי צו קאָנטראָלירען, אויף וויפיל עס ווערט אויסגע־פילט די בעשטימונג פון׳ם ראַט־פאָלקאָם, האָט באַרקמאַן געענטפערט נעגאַטיוו.

אי. טראַצקי, וועלכער איז אָקאָרשט געקומען פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט, ווייזט אָן, אַז די קוואַליטעט פון דער מעדיציניש־סאַניטאַרישער בעדינונג אין ביראָבידזשאַן איז נישט קיין צופרידענ־שטעליגע. די אָנפיהרונג מיט׳ן געזונט־אָפּטייל איז א שוואַכע. טראַצקי האָלט, אַז די 63 פּראָצענט גרייט־קייט פון דער שפּיטאָל־בויאונג, וועגען וועלכע עס רעדט באַרקמאַן, בעדייטען בלויז. אַז אויף דער בויאונג האָט מען שוין אויסגעגעבען 63 פּראָצענט פון די אסיגנירונגען. די געבײַדע איז אָבער גרייט נאָר אויף 35—40 פּראָצענט. דאָס געבורט־הויז און די יאַסליעס, וואָס זענען אָנגעמערקט אין יאָהרי־גען פלאַן, בויט מען נישט. אויך די געבײַדע פון׳ם מעדיצינישען טעכניקום האָט מען נאָך נישט אָנגע־הויבען בויען. די סטודענטען לערנען זיך דערווייל אין דער געבײַדע פון׳ם פעלדשערטעכניקום.

קאַמענעצקי, ליטוואַקאָוו, וויינשטיין, קליאַט־שקאָ־הורעוויטש, קאַברין און טשוצקאַיעוו פאָדערן, אַז דער פאָלקאָם־געזונט זאָל זיך ערנסט פערנעמען מיט אָרגאַניזירען די מעדיציניש־סאַניטאַרישע בעדינונג אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט, זיי שטרייכען אונטער, אַז די געגענט איז אַן איבער־וואַנדערישע און דעריבער דאַרף איהר דער פאָלקאָם־געזונט אָפּגעבען א בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט. מען דאַרף פערשטאַרקען די אָנפיהרונג מיט׳ן גע־זונט־אָפּטייל פון דער געגענט און פערבעסערן דעם אַפּטייק־וועזען. דער פאָלקאָם־געזונט דאַרף קאָנטראָלירען, ווי אַזוי עס ווערט אויסגעפילט די בעשטימונג פון׳ם ראַט־פאָלקאָם וועגען דער בוי־אונג פון די הייל־אַנשטאַלטען אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט. צוגלייך דערמיט דאַרף מען אָנהויבען צוגרייטען דעם פלאַן פאַר׳ן 1937. יאָהר.

עס איז בעשטימט געוואָרען זיך ווענדען וועגען די אַלע פראַגען צום פאָלקאָם־געזונט קאַמינסקי און בעטען איהם, ער זאָל די נאָהענטסטע צייט קאָמאַנדירען א ספּעציעלען טוער אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט, וואָס זאָל זיך דאָרט דעטאַל בעקאַנען מיט די נויט־בעדערפענישען אין מעדי־ציניש־סאַניטאַרישער הינזיכט.

דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט וועגען פאַשיסטישער אַנטי־יודישער אַקציע

לאָנדאָן (יט״א) ווי יט״א האָט שוין מיטגע־טיילט, האָט דער גענעראַל־פּראָקוראָר אין ענגלאַנד סער דאָנאַלד סאָמערוועל ערקלערט אין פּאַרלאַמענט, דאָס די רעגירונג טוט אָנגעהמען געזעצליכע מיטלען געגען דעם אָרגאַן פון די פאַשיסטען־ליגע אין ענג־לאַנד „פאַשיסט", פאַר פערעפענטליכען אַן אַרטיקעל מיט א בלוט־בלבול.

די דאָזיגע ערקלערונג איז געמאַכט געוואָרען אַלס תשובה אויף דער פראַגע פון קאָמאַנדאָר לאָקער לאַמפּסאָן, וועלכער האָט געפרעגט, וואָס פאַר א מיטלען דער גענעראַל־פּראָקוראָר רעכענט אָנצווענ־דען געגען דעם „פאַשיסט".

אויף דער זעלבער זיצונג פון פּאַרלאַמענט איז אויך דיסקוטירט געוואָרען די פראַגע וועגען די פאַ־שיסטישע אָנגריפען אויף יודישע סוחרים אין איסט־ענד־טייל פון לאָנדאָן. מר. דזשעמס האַלל האָט גע־פרעגט דעם אינערן־מיניסטער, וועלכע מאַסמיטלען רעכענט ער אָנצונעהמען געגען די פאַשיסטען פאַר אָפּשרעקען מענשען, וואָס ווילען קויפען אין יודי־שע געשעפטען.

סער דזשאָן סיימאָן האָט געענטפערט, דאָס די פּאָליציי שענקט א בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט דעם דאָזיגען ענין.

מר. האַלל פרעגט ווייטער : ווייס דער אינערן־מיניסטער, דאָס זייט מיין לעצטע אָנפראַגע וועגען דעם דאָזיגען ענין האָבען זיך פערמעהרט די אָפּשרע־קונגס־פּרובען געגען יודישע געשעפטען. מען האָט פּאַריאַנט יודישע הענדלער, און אַנדערע יודען האָט מען די היטלען אַריבערגעצויגען איבער די אויגען. מעג איך פרעגען, צי דער אינערן־מיניסטער איז גרייט אָנצונעהמען אַן אַקציע צו שיצען די יודישע בעפעלקערונג פאַר מיסהאַנדלונגען און משוגענע פערפאָלגונגען ?

סער דזשאָן סיימאָן האָט געענטפערט, דאָס אויב מר. דזשעמס האַלל האָט ספּעציעלע ידיעות, וואָלט ער געווען זעהר צופרידען זיי פון איהם צו בעקומען. ער טוט אַלץ, וואָס עס איז נויטיג.

סער פּערסיי האַריס האָט געפרעגט דאַן, צי ווייס דער אינערן־מיניסטער, אַז מען האָט פער־שפּרייט אַנטי־יודישע באָיקאָט־פּראָקלאַמאַציעס.

סער וויליאַם אַדאַמס פרעגט : האָט דער מיני־סטער בעטראַכט די פראַגע וועגען פערבאָטען צו טראָגען אוניפאָרמען פון פּאָליטישע פּאַרטייען?

אינ׳ם ווייטערען לויף פון דער דעבאַטע האָט מר. אַלפרעד שאָרט אָנגעוויזען אויף דער העצע געגען יודען אין איסט־ענד און געזאָגט, אַז דאָס גיט נישט צו קיין פערטרויען די, וואָס טראָגען די־פאַר די אחריות. מען האָט דאָס געפיהל, אַז עס איז נישט געטאָן געוואָרען אַלץ, וואָס מען האָט גע־קענט טאָן.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור

די לאַגע אויפ׳ן יודישען אַרבייטס־מאַרק אין חיפה.

ירושלים. לויט א בעריכט פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין חיפה, איז נישט אַר־ריינגעטראָטען קיין גרויסע ענדערונגען צום שלעכ־טען אויפ׳ן יודישען אַרבייטס־מאַרק אין חיפה אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אַראַבישען שטרייק. די צאָהל אַר־בייטסלאָזע וועלכע זענען געווען פערהעגיסטרירט אין די חיפה׳ער פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אָנהויב אַפּ־ריל האָט דערגרייכט 700. עס זענען געווען אויס־זיכטען צו בעשעפטיגען די אַרבייטסלאָזע ביי פערשי־דענע עפענטליכע אַרבייטען, וועלכע מען האָט געהאַל־טען ביים אָנהויבען. דאָסמאָליכען האָט מען אין חיפה געזאָלט צוטרעטען צו א פערשאַרקטער בוי־טעטיגקייט, ביז סוף מאַי. ד.ה. אָנגעהאַלטען מאַר־טשאַטען נאָכדעם ווי די אונרוהען זענען אויסגעבראָ־כען. איז נישט פאָרגעקומען קיין שום ענדערונג צום שלעכטען אויפ׳ן אַרבייטס־מאַרק. פערקעהרט, אין א סך אַרבייטס־צווייגען האָט זיך די לאַגע פערבעסערט. סוף מאַי האָבען זיך אָנגעהויבען קליינע שוואַנ־קונגען אויפ׳ן אַרבייטס־מאַרק און פערשידענע אינ־דוסטריעלע אונטערנעהמונגען אין שטאָט און אַרום שטאָט האָט מען ביסלעכווייז אָנגעהויבען איינצו־שרענקען די אַרבייט און אָפּצוזאָגען אַרבייטער. די אייזענגיסעריי פון דער פירמע קרעמענעצער און די צעמענט־פאַבריק „נשר" האָבען אָפּגעזאָגט 150 אַר־בייטער. די הויפּט סיבה דערפון איז, וואָס די דאָ־זיגע צוויי פאַבריקען האָבען גרויסע לאַגערס מיט סחורה, וועלכע מען קען ביים איצטיגען מאָמענט נישט אַזוי לייכט אָפּזעצען. אינגאַנצען אָפּגעשטעלט די אַרבייט האָבען צוויי פאַבריקען „תובל" און „פעניציא", אויף אַזאַ אופן זענען געבליבען אַרבייטסלאָז עטליכע הונדערט אַר־בייטער.

אָנהויב יולי האָט די צאָהל פערהעגיסטרירטע אַר־בייטסלאָזע בעטראָפען 1000. עס זענען פאַראַן אַ־ייכטען אַז דער גרעסטער טייל פון זיי וועט אין די קומענדע וואָכען זיין פערזאָרגט מיט אַרבייט.

שווערער איז די לאַגע פון די אַרבייטאָרינס, פון וועלכע א סך זענען פרויען, וועמענס מענער זענען איצט אַרבייטסלאָז. עס ווערט איצט געזוכט מיט־לען צו פערלייכטערן זייער לאַגע.

די אַנטוואָרט פון ענגלישען לעהרער־פערבאַנד צו די יודישע לעהרער אין ארץ־ישראל.

ירושלים. ווי יט״א האָט שוין מיטגע־טיילט האָט דער העברעאישער לעהרער פעראיין אין א״י אַרויסגעשיקט א פּראָטעסט ־ טעלעגראַמע צו דער נאַציאָנאַלער וועלט און בתוכם אויך צו דעם ענגלי־שען לעהרער־פערבאַנד געגען דער אונרעהרטער. כיזערטרעכטיגער און מערדערליכער באַמבע, וואָס אַ־ראַבישע טעראָריסטען האָבען געוואָרפען אין דער תימנישער תלמוד־תורה אין תל־אביב.

אַלס תשובה אויף דער פּראָטעסט ־ טעלעגראַמע האָט דער ענגלישער לעהרער־פערבאַנד בעקומען פאָלגענדען ענטפער :

„איך שטעל זיך אין פערבינדונג מיט דעם געהע־ריגען רעגירונגס ־ אַמט. איך וויל אויסדריקען מיין טיפען און אמת׳ן בעדויערען אין נאָמען פון דעם נא־ציאָנאַלען פערבאַנד פון די לעהרער, אונטערגעשרי־בען : גענעראַל ־ סעקרעטאַר".

וואונדערליכע אָפּעראַציע פון א יודישען דאָקטאָר
נעהמט אַרויס און שטעלט צוריק אַריין א פערוואונ־דעט האַרץ. — גוססדיגער מענש ווערט לעבעדיג

מאָסקווע (יט״א) אין דער גאַנצער מעדיצי־נישער וועלט רעדט מען דאָ וועגען אַן אויסערגע־וועהנליכער און דרייסטער אָפּעראַציע, וואָס ד״ר שאַרץ, א יודישער דאָקטאָר אין א אָדעסער קלי־ניק־שפּיטאַל, האָט דאָ דורכגעפיהרט איבער א פער־וואונדעטען אַרבייטער.

אין אָדעסער קליניק־שפּיטאַל האָט מען גע־בראַכט אַן אַרבייטער מיט א סיפער מעסער־וואונד אין האַרץ. דער פערוואונדעטער איז געווען אין א בעוואוסטלאָזען צושטאַנד און שוין אָהן אַ פּולס. ד״ר שאַרץ האָט אַרויסגענומען דאָס פערוואונדע־טע האַרץ פון ברוסט־קאַסטען, און אין פערלויף פון 40 מינוט פאַראייניגט די צושניטענע ערטער און צוריק אַריינגעלייגט דאָס האַרץ אין אָרט. גער. האַרץ־זעקעל, גלייך נאָכדעם האָט ער געמאַכט דעם קראַנקען א בלוט־טראַנספוזיע. איינגיכען האָט זיך ביים אָפּערירטען בעוויזען אַן אָפּגעשוואַכטער פּולס און אין 12 שעה נאָך דער אָפּעראַציע האָט ער שוין גערעדט. זיין לעבען איז אויסער געפאַהר.

אין כירורגישע קרייזען ווערט עס בעטראַכט אַלס איינע פון די סאַמע שווערסטע און קאָמפּליצירטע אָפּעראַציעס, וואָס זענען ווען־עס־איז נישט גע־מאַכט געוואָרען.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

קאמף מיט דער „אונלעגאלער" מלאכה

דאָס פוילישע אינדוסטריע־געזעץ פון 15. יוני 1927 איז געווען אַ נייעס אפילו פאר די מערב־געביטען, וואו עהנליכע געזעצען זענען אנגעוואנדען געוואָרען. אַ נייעס דערפאר, ווייל דאָס געזעץ האָט אויף א זעהר ריגאָריסטישען אופן אויפגעשרויפט די קוואַליפיקאציע־פאָרדערונגען, וועלכע זענען געשטעלט געוואָרען די פערזאנען, וועלכע ווילען זיך פארנעהמען מיט האַנדווערקעריי אין פערלויף פון 9 יאהר זייט דאָס אינדוסטריע־געזעץ פערפליכטעט, בעזונדערס אין די יאהרען פון ווירטשאפטליכען קריזיס, האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס האנדווערקער־געזעץ אין אַלגעמיין געגומען געהער צו די נישט־רעאלע.

און טאקע דער דאזיגער נישט־רעאלקייט פון געזעץ האָבען מיר צו פערדאנקען די עקזיסטענץ פון א גרויסער צאָהל אזוי גערופענע נישט לעגאַלע האנדווערקער־ווארשטאטען, וואס ווערען געפיהרט אָהן די נויטיגע דאָקומענטען.

דעם קאמף פון דער „נישט־לעגאלער" מלאכה ווערט געפיהרט אדער דורך ארויפלעגען שטראפען און פערמאכען די ווארשטאטען אָדער דורך „לעגאַליזירען" די ווארשטאטען דורך אנערקענען די רעכט וואָס די אייגענטימער האָבען בעקומען דורך דיספענס א. אַז. וו.

די לעגאליזאציע־טעמפא פון האנדווערקער־ווארשטאטען איז געווען די גרעסטע אין יאהר 1935, די רעזולטאטען זענען אָבער ווענינער ווי בעשיידען, דאָס בעווייזט די סטאטיסטיק פון די האנדווערקער־קאמערען.

„פאלסקא גאָספאָדארטשא" באטירט, אַז די צאָהל אונלעגאלע ווארשטאטען אין יאהר 1935, אין פערגלייך מיט׳ן יאהר 1934 איז נישט נאָר נישט קלענער געווארען, נאר איז געוואקסען. די 7 האנדווערקער־קאמערען (ווארשע, ווילנע, לובלין, ביאליסטאק, בריסק, לוצק, פוזען און קאטאוויץ) וועלכע פיהרען וועגען דעם אַ גענויע סטאַטיסטיק בעווייזען, אַז נעבען די 156 טויזענד לעגאַלע האנדווערקער־ווארשטאטען איז פאַראַן לויט די דערמאָהנטע האנדווערקער־קאמערען, זענען געווען דעם 31. דעצעמבער 1935 — 40 טויזענד ווארשטאטען וואס ווערען געפיהרט אָהן האנדווערקער־קארטען, דאס מאכט אויס העכער ווי 25 פראצענט, דערווייל אין די פערהעלטניש אין יאהר 1934 געווען נאָר 22 פראצענט.

איינע פון די סיבות פון דער דאָזיגער לאגע און צושטאנד איז דאָס וואס דאָס אינדוסטריע־געזעץ און זיינע פאָדערונגען זענען נישט צוגעפאסט צום לעבען און דווקא אין דער צייט ווען די ברייטע מאסען שטראמען צו לערנען זיך א פאך און צו פיהרען א ווארשטאט.

דער פונאנדערוואוקס פון דער אזוי־גערופענער אונלעגאלער מלאכה איז א פראבלעם, אויף וועלכען מ׳קען נישט פערמאכען די אויגען. קיין שום פערפאָלגונגען און רעפרעסיעס וועלען גארנישט העלפען אויב דער ביזאיצטיגער קאמף דערמיט איז נישט געווען ערפאָלגרייך. דארף מען זוכען אן אויסוועג דערצו, אז אלע ווארשטאַטען זאָלען ווערען לעגאַל, דאָס מוז געטון ווערען דורך א געהעריגער נאוועליזאציע פון אינדוסטריע־געזעץ. י. ד.

30 קאטעגאריעס האנדעלס־פאטענטען און 30 קאטעגאריעס אינדוסטריע־פאטענטען

פאדערט איינצופיהרען די לאָדזער האנדווערקער־קאמער

אין דער האנדווערקער־קאמער איז פארגעקומען א זיצונג וועגן פראיעקט צו רעפאָרמירן דעם פאטענטן־טאריף.

נאָך א גענויער דיסקוסיע איבער די בעזונדערע פונקטען פון פראיעקט האָט זיך די בעראטונג ארויסגעזאגט פאר דערהאלטען דעם טאריף אויף פאטענטען, וואס זאל זיין געשטיצט אויף פאלגענדע יסודות:

1) אלע האנדווערקער־ווארשטאטען און אויך די דאָרפס־האנדווערקער און כאלופניקעס דארפען אויסקויפען פאטענטען.

2) די איצטיגע קלאסיפיצירונג פון די געגענדען דארף רעדוצירט ווערען נאָר צו צוויי קאטעגאריעס: איינע פאר די געגענדען, וועלכע זענען מעהר געטראפען דורכ׳ן ווירטשאפטליכען קריזיס און די צווייטע פאר דעם איבריגען טייל פון לאנד.

3) דער יסוד פון פעסטשטעלען די קאטעגאריע פון פאטענט דארף זיין דער דורכשניטליכער ענטגילטיגער אומזאץ פאר די לעצטע 3 יאהר, אזוי גוט פאר האנדעלס אדער אינדוסטריע־קאטעגאריעס מיטן אויסנאהם פון ניי־ענטשטאנענע אונטערנעהמונגען פאר וועלכע ס׳דארף פעסטגעשטעלט ווערען די קאטעגאריע פון פאטענט אויפ׳ן יסוד פון א פערשטענדיגונג פון אונטערנעהמער מיט דער ענטשפרעכענדער שטייער־מאכט.

די צאָהל פאטענטען־קאטעגאריעס דארף בעשטימט ווערען לויט די אומזאצען און ס׳דארפען זיין 30 קאטעגאריעס פאטענטען פאר׳ן האנדעל און 30 קאטעגאריעס פאר דער אינדוסטריע.

4) דער אנטייל אין די הכנסות פון פאטענטען וואלט מען געדארפט העכערן פון 15 ביז 20 פראָצענט און פערטיילען צווישען די האנדעלס־קאמערען און די האנדווערקער־קאמערען אין דער פערהעלטניש פון 70 פראצענט צו 30 פראצענט.

די דאָזיגע שטעלונג האָט די לאָדזער האנדווערקער־קאמער איבערגעשיקט צום פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערען, וועלכע וועט פערטיידיגען די דערמאָהנטע פאטענטען־רעפאָרם, ס׳איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז שוין אין יאהר 1937 וועט אינגאנצען רעפאָרמירט ווערען דער אפצאָהל פאר פאטענטען און דער פאטענטען־סיסטעם בכלל.

ווער האט מעהר גאלד

רעגירונגען מיט אַ פעסטער וואלוטע אדער וואס האבען דעוואלואירט דאס געלד

אַ צייטונג וועלכע פראָפאַגירט שטאַרק די דעוואַלואַציע פון דער וואלוטע ברענגט פאָלגענדע אויפשטעלונג וואס איז לעצטענס געמאכט געוואָרען וועגען די זאַפּאַסן גאָלד פון די מלוכהשע בענק אין פערשידענע לענדער.

ווער ווערט רייכער, ווער האט מעהר גאלד? צי די לענדער וואס קומען אויף „בעטעל־ברויט" און דעוואַלואירען זייערע וואלוטעס, צי די מלוכות מיט די פעסטע גאלד־וואלוטעס, וועלכע זענען שטאלץ מיט זייערע סטאביליזירטע וואלוטעס.

אַמאָל מיט 2—3 יאהר צוריק האט מען געמיינט, אַז אויף ענגלאנד און אמעריקע איז געקומען א „נעבעך", זיי מוזען נעבעך דעוואַלואירען זייערע געלדער, צאָהלען מעהר נישט מיט גאלד. די אנדערע די קלענערע מלוכות האבען גענומען קוקען מיט ביטול צו די פעראַרימטע גבירים.

דערווייל ווייזט זיך ארויס פערקעהרט.

פראנקרייך וואס וויל זיך נישט ערנידריגען און דעוואַלואירען די וואלוטע האָט אין משך פון די לעצטע דריי יאהר פערלוירען א העלפט פון איהר גאָלד־זאַפאַס. אַ סומע פון צוויי מיליאַרד דאָלארען גאלד. דאס איז אוועק קיין אויסלאנד.

די גאלד־זאפאסען פון האָלאַנד, זענען קלענער געווארען מיט 35 מיליאן דאָלאַר גאלד.

שווייצאַריען האט פערלוירען פאר 400 מיליאן דאָלאַר גאָלד פון איהר גאָלד־זאַפאַס. דאָס איז אַ דריטעל פון איהר פערמעגען.

דער גאלד־זאפאס אין בעלגיען איז כסדר געפאלען פאר דער דעוואלואציע פון איהר וואלוטע. אבער זינט מען האָט דאָרטען דורכגעפיהרט די דעוואלואציע איז דער גאלד־זאפאס געוואקסען מיט 52 מיליאן דאלאַר גאלד־

דער גאלד־זאפאס אין אמעריקע בעטרעפט איצט קנאפע עלף מיליארד דאָלאַר גאלד. ער איז מיט פיר מיליארד גרעסער ווי ער איז געווען פאר דער דעוואלואציע פון דאלאר.

ענגלאנד פערמאגט איצט 1,822 מיליאן דאָלאַר גאלד, דאָס איז מיט 750 מיליאן מעהר פון פריהער.

בעלגיען פערמאגט איצט גאלד פאר 638 מיליאָן דאָלאַר גאָלד.

אָט אזוי זעהען אויס די צרות פון די לענדער וואָס האבען דעוואלואירט זייערע וואלוטעס.

א חוץ דעם איז דער וואוילשטאנד פון דער דאָרטיגער פאבריקאציע, האנדעל און פינאנצ[illegible] שטארק געשטיגען.

עקזאמענס פאר פארבען־סוחרים

וועלען דורכגעפיהרט ווערען מיט דער גאנצער שטרענגקייט

דאס געזעץ וועגען פארבען־סוחרים פון יאהר 1844, וועלכעס זעהט פאָר, אַז יעדער איינציגער, וואס פערנעמט זיך מיט׳ן פארבען־מסחר, אדער האט בדעה מיט אזא מסחר זיך צו פערנעהמען, מוז בעלייגען א עקזאמען, וועט אין דער נאהענטסטער צייט אנגעווענדעט ווערען מיט דער גאנצער שארפקייט און שטרענגקייט.

ס׳האלט דערביי, אז אין דער נאָהענטסטער צייט זאל דאָס דערמאָהנטע געזעץ נאוועליזירט ווערען נישט לטובת די סוחרים און עס זאלען איינגעפיהרט ווערען אזעלכע ענדערונגען, וועלכע וועלען שטארק בעשווערען דעם עקזאמען, ס׳וועלען געפאָדערט ווערען א חוץ די קענטנישען אין ד״ר פאַרבען־בראַנזשע אויך די קענטניש פון אנדערע וועלטליכע לימודים, דעריבער דארפען אלע פאראינטערעסירטע, ווי אמשנעלסטען בעלייגען דעם עקזאמען, דעם עקזאמען קענען אויך בעלייגען פערזאנען, וועלכע בעזיצען נישט קיין פאטענטען אויף זייערע נעמען, ווייל אין הסכם מיט׳ן געזעץ פאר פארבען־סוחרים, דארף בעלייגען דעם עקזאמען און בעזיצען א קוואַליפיקאציע־שיין, נישט דורכאויס דער אייגענטימער, ווען עס איז אויסגעקויפט געוואָרען דער פאטענט, נאר די פערזאן, וועלכע פיהרט אָן מיט׳ן געשעפט.

דעם עקזאמען דארף מען נישט בעלייגען דורכאויס אין דער וואָיעוואָדזשטווע אין וועלכער מען וואוינט און דער דיפלאם איז גילטיג אויף גאנץ פולען.

היינט איז דער גינסטיגער מאמענט צו בעלייגען דעם עקזאמען, וואס מארגען וועט ברענגען וויים מען נישט, דעריבער פאָדערט אויף דער צענטראלער קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקאַ 15, אַלע קליינהענדלער אומבעדינגט בעלייגען, ווי אַמשנעלסטען דעם עקזאמען.

דאס פאטאגראפען־פאך

וועט בלייבען אין דער רשימה פון מלאכות

דער פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערען טיילט מיט, אַז דער פאָרשלאָג פון דער פויזנער האנדעלס־קאמער וועגען אויסשטרייכען דאס פאטאגראפען־פאך פון דער רשימה פון מלאכות און דאס צורעכענען צו פרייער אינדוסטריע, איז נאך נישט ערלעדיגט געוואָרען, ווייל דער פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערען האָט נאך נישט צוגעשטעלט וועגן דעם קיין שום אינפאָרמאציעס.

צוליב דעם קלערט אויף דער פערבאַנד פון די האנדווערקער־קאמערען, אַז ער זעהט נישט קיין נויטיגקייט צו אינטערווענירען אין דער דאָזיגער פראַגע, ווייל דער ארויסטריט פון דער פויזנער האנדעלס־קאמער איז געקומען צוליב׳ן אָפזאג פון האנדעלס־מיניסטעריום צו דערלאָזען, אז די אונטערנעהמונגען, וועלכע פערקויפען פאָטאָגראַפישע אַרטיקלען אויסצופיהרען פאָטאגראַפישע אויפנאהמען פאר פירען, רעטושירען און פערגרעסערען אָהן האנדווערקער־קארטע, דערפון איז צו זעהען, אַז דאָס מיניסטעריום איז געגען אויסשטרייכען דאָס פאטאגראפען־פאַך פון די מלאכות־רשימה.

דער פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערען ערקלערט, אַז צו דעם דערמאָהנטען פראיעקט [illegible] ציהט ער זיך נעגאטיוו.

אפגעלעגט דעם טערמין

פון איינפירען אינוועסטיציעס אין יאטקעס און וואורשט־האנדלען

ווי בעקאנט האט דעם 30. יוני געזאלט אריינגעהען אין קראפט די מיניסטעריאלע פעראָרדנונג וועגען איינפיהרען נייע אינוועסטיציעס און ענדערונגען אין יאטקעס און וואורשט־האנדלען. די דאזיגע נייע אינוועסטיציעס זענען געווען אונגעהויער קאסטבארע און ס׳איז כמעט געווען אונמעגליך, אַז די יאטקעס און וואורשט־האנדלען זאלען זיי, ביי דער איצטיגער שווערער צייט קענען אדורכפיהרען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, האָבען די פליישער פעראיינען און די האנדווערקער־קאמערען אינטערווענירט אין מיניסטעריום און זיי האָבען אפלעגען דאָס אינפיהרען פון דער דאָזיגער פעראָרדנונג, די אינט[illegible] ווענצען האָבען געהאט ערפאָלג און לויט א פעראָרדנונג פון מיניסטעריום איז דער טערמין פון איינפיהרען די נייע אינוועסטיציעס אין יאטקעס [illegible] וואורשט־האנדלען אָפגעלעגט געוואָרען ביזן יוני 1938.

מאקסימאלע פרייזען אויף זאלץ

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג דער צענטראלער מאכט, האָט די וואָיעוואָדש[illegible] ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער [illegible] פרייז פון זאלץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען [illegible] 1 קילא גרויע זאלץ 20 גראשען און פאר קו[illegible] זאלץ 32 גראשען פאר א קילא.

אין דער פעראָרדנונג ווערט אויך גע[illegible] אַז אין פאלען ווען ס׳וועט גענומען ווערען העכ[illegible] פרייזען, זאלען די שולדיגע צוגעצויגען ווערען [illegible] אדמיניסטראטיווער פעראנטוואָרטליכקייט.

די צווייטע ראטע ריטשאלט־שטייער

מיר מאכען אויפמערקזאם, אַז דעם 15. אויגוסט איז דער לעצטער טערמין אויף איינצוצאָהלען די צווייטע ראטע פון ריטשאלט־שטייער פון אומזאץ, נאָך דעם דאָזיגען טערמין קען דער שטייער־אמט שוין אדורכפיהרען עקזעקוציעס און ארויפלעגען קאסטען.

חובות אין דער „אובעזפיעטשאלניע" ביז 100 זל.

וועלען אינגאנצען אנולירט ווערען

דאָס מיניסטעריום פאר סאציאלער שוץ האט פונאנדערגעשיקט פאלגענדען צירקולאר צו אלע „אובעזפיעטשאלניעס": אלע חובות פון די „אובעזפיעטשאלניעס" וואס בעטרעפען נישט מעהר ווי ביז הונדערט זלאטעס זאל מען אנולירען, אויב די אַלע ביז־איצטיגע עקזעקוציעס האָבען נישט געגעבען קיין רעזולטאַט און די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אז דער בעל־חוב איז ארים און קען נישט בעצאָהלען.

וואס שייך גרעסערע חובות פאר דער „אובעזפיעטשאלניע" וועט מען פריהער ארויספאָדערען דעם שולדיגען אין געריכט אריין, כדי ער זאל אָפגעבען א שבועה, אז ער פערמאגט גארנישט און קען נישט בעצאָהלען דעם חוב אין דער „אובעזפיעטשאלניע".

—*×*—

נייע 45 האנדווערקער־קאאפעראטיווען

דערונטער נישט קיין איין יודישע

די האנדעל־ און ארגאניזיר־ביוראס, וועלכע זענען געגרינדעט געוואָרען ביי די האנדווערקער־קאַמערען האָבען אָנגעהויבען אַן אַקציע צו שאַפען נייע האנדווערקער־קאָאָפעראטיווען, וועלכע זאלען פעראייניגען די עקאנאמיש שוואכערע ווארשטאטען. אין פערלויף פון א נישט גאנץ יאהר זענען אויפ׳ן געביט פון די עקזיסטירענדע 15 האנדווערקער־קאמערען צוגעקומען נייע 45 קאָאָפעראטיווען צו די 22, וועלכע האָבען שוין עקזיסטירט.

ס׳וועט כדאי זיין צוצוגעבען, אז צווישען די 45 ניי־געשאפענע האנדווערקער־קאאפעראטיווען געפינט זיך נישט קיין איין יודישער.

מאראטאריום פאר עטליכע מאגיסטראטן

ווי מיר דערוויסען זיך וועט איינגעפיהרט געמאכט ווערען א מאַראטאריום פאר די חובות אין פאלגענדע מאגיסטראטען:

כעלם, ביאלא־פאדלאסקא, פולאוו, טוראבין, שיעניצא, רוזשאן, רידצעוויטש, זשולקעווקא, רעיאוויעץ. עס איז שוין געמאכט געוואָרען א מאַראטאריום אויף די חובות פון גארוואָלין, טארנאגורא, וולאָדאווא.

די חובות, וואס די דאָזיגע מאַגיסטראַטען זענען שולדיג, האָט מען צולעגט אויף ראטעס אויסצוצאָהלען אין 2 ביז 5 יאהר.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

הכנות צו די שטאט-ראט-וואהלען

פרייטאג א זיצונג פון אלע מיטגלידער פון די קרייז-קאמיסיעס און פון זייערע פערטרעטער

די מען אינפארמירט אונז, האט דער פארזיצער פון דער הויפט - וואהל - קאמיסיע ריכטער יועטשי לע צונויפגערופן אויף פרייטאג, דעם 7 ד. מ. 6 אין אװנט די ערשטע אינפארמאציע-פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון דער הויפט-קאמיסיע און פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס ווי אויך פון די פערטרעטער. אין דער פערזאמלונג וועלען אנטיילנעמען אנ'ערך 100 פערזאן און זי וועט פארקומען אין זאל פון שטאט-ראט.

אויף דער זיצונג וועלען די פארזיצערס פון די קרייז-קאמיסיעס בעקומען די רשימות פון די וועהלער פאר די בעזונדערע אבוואדען און די מיטגלידער וועלען בעקומען אינפארמאציעס וועגען דער טעכניק ביים אדורכקוקען די ליסטעס דורך די וועהלער, דער אופן ווי אזוי אנצונעהמען רעקלא-מאציעס א. אז. וו.

די פארזיצערס פון די קרייז-קאמיסיעס וועלען בעקומען די נויטיגע שרייב-מאטעריאלען.

* * *

דאס הויפט-וואהל - ביורא אויף פלאץ וואל-נאשטשי 14 איז טעטיג פון 5 ביז 7 אװנד. די הויפט-וואהל-קאמיסיע בעהמט שוין אן קאנ-דידאטען-ליסטעס. פערשטעהט זיך, אז קיין שום גרופע האט נאך נישט איינגעטראגען קיין ליסטע און אלע ווארטען אויף די לעצטע טעג. דער לעצ-טער טערמין פון איינטראגען קאנדידאטען-ליסטעס איז דער 3 סעפטעמבער.

* * *

די רשימות פון די וואהל-בערעכטיגטע, וועלכע זענען אויסגעפערטיגט געווארען דורך א ספעציעל-אנגאזשירטען פערסאנאל, וועלען היינט צוגעשטעלט ווערען דעם שטאט-פרעזידענט, וועלכער מוז, לויט די פארשריפטען, אייגענהענדיג אונטערשרייבען יע-דען עקזעמפלאר. היות וי ס'זענען פערהאן 203 אבוואדען און פאר יעדען אבוואד זענען צוגעגרייט געווארען 3 עקזעמפלארען, וועט דער שטאט-פרע-זידענט היינט מוזען לעגען 609 אונטערשריפטען.

* * *

דער וואהל-רעפעראט ביי דער שטאט-פערוואל-טונג האט צוגעגרייט פאר יעדען הויז ספעציעלע צעט-לען וועגען דעם, צו וועלכען וואהל-אבוואד דאס געגעבענע הויז געהער. די צעטלען וועלען נאך היינטיגע וואך אויסגעקלעפט ווערען אין די טויערן פון די הייזער.

אויפ'ן שטרייק-פראנט

די שטרייקען ביי די הענדשקעס-מאכער און דער פירמע באבאד און ביי שיפער'ן דויערן ווייטער

(א) דער שטרייק פון די הענדשקעס-מאכער, וועלכער האט זיך אנגעהויבען פאריגע וואך, דויערט ווייטער. עס שטרייקען אין לאדז און אין דער אומגעגענד 4000 מענשען.

דער ארבייטס-אינספעקטאר איז צוגעטרעטען צו אן אקציע, וואס זאל מעגליך מאכען צו ליקווי-דירען דעם קאנפליקט.

אויף פרייטאג דעם 7 אויגוסט איז צונויפגע-רופען געווארען א קאנפערענץ פון די צדדים.

* * *

נעכטען איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דער גלאדהויטע „גע-הא“ אויף גאזא 24[22. די אר-בייטער פערלאנגען אורלויב.

די קאנפערענץ, וועלכע איז נעכטען אפגע-האלטען געווארען, האט נישט געגעבען קיין רע-זולטאט און דער שטרייק דויערט. די 100 שטריי-קענדע ארבייטער אקופירען די פאבריקס-מויערן.

* * *

די נעכטיגע קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין באבאד'ס פאבריק האט ווידער נישט געגעבען קיין רעזולטאט און דער שטרייק פון די 250 ארבייטער דויערט ווייטער.

נעכטען איז ביים ארבייטס-אינספעקטאר פאר-געקומען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין שיפער'ס פאבריק, וואלטשאנסקא 127. די קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט און דער אקופאציע-שטרייק פון די 250 ארביי-טער דויערט ווייטער.

* * *

ס'דויערט אויך דער שטרייק אין דער וואטע פאבריק פון לאפאוו. די קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר קומט פאר, מארגען, מיטוואך.

לאדז שטיקט זיך צוליב מאנגעל אין אומזאץ-קאפיטאל

(אג) די גרעסטע צחה פון די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע איז אין איצטיגען מאמענט דער מאנגעל פון אומזאץ-קאפיטאלען, אויף וועלכען עס בעקלא-גען זיך סיי די סוחרים ווי אויך די פראדוצענטען. דער מאנגעל פון אומזאץ קאפיטאל געהערט אין איצ-טיגען מאמענט צו די פאקטארען וואס האמעווען דעם אומזאץ אויף די האנדעלס מערק און איז אויך נורם אז די פראדוקציע זאל פאלען. די לאגע האט זיך אויף אזויפיל פערערגערט וואס נעבען דעם מאנגעל אין קאפיטאלען איז אויך כמעט איינגאנצען אפגע-שטארבען דער קרעדיט אומזאץ, וועלכער האט אין די פערגאנגענע יאהרען שטענדיג געמילדערט דעם מאנ-געל אין אומזאץ קאפיטאלען.

די איצטיגע לאגע איז א רעזולטאט פון די ענ-דערונגען אויף די רויה-שטאף מערק. דער סחורות-פראדוצענט אין לאדז, וועלענדיג צוטרעטען צו דער ווינטער - פראדוקציע, האט געמוזט זיין גאנץ מזומן לאקירען אין די רויה-שטאפען, ווייל אויסלאנד פא-דערט פאר רויהשטאפען אויסשליסליך קאסע.

ביי די פראדוצענטען, וואס געבען צו ארבייטען אויף לויהן, איז די לאגע נאך שווערער געווארען די לוין-אינדוסטריע ארבייט כמעט אהן פערדיענסט און קען נישט ארבייטען פאר דעם פאבריקאנט אויף קרעדיט בעזונדערס צוליב דעם, וואס זי מוז צאהלען פאר קראפט און לויהן אין מזומן. העריבער האט זיך אין לאדז געשאפען אזא פאראדאקסאלע לאגע, אז ביי יעהר א סך בעשטעלונגען, קענען די לויהן-פאבריקען ארבייטען נישט מעהר ווי 3—4 טעג אין דער וואך.

לויט דער מיינונג פון די סוחרישע קרייזען וועט דער קומענדיגער סעזאן זיך אונטערשיידען מיט קליינע אומזאצען, צוזאמענבראך פון א ריקה און אונ-טערנעמונגען בעזונדערס הורטאוטיעס אויף דער פראווינץ, ווי אויך מיט א שטארקערע פאזיציע פון די פראדוצענטען.

געהיימנישפולער מארד אויף שענקעוויטשא

דערשטאכען א דורכגעהער אויף טויט

(א) ערגעכטען אין אווענד איז אויף שענ-קעוויטשא 64 בעפאלען געווארען אין געהיימניש-פולען אומשטענדען דער 21-יעהריגער מיעטשיסלאוו שאזאוויא, ווען די אנפאלער האבען שווער פער-וואונדעט מיט א מעסער אין בויך.

דעם פערוואונדעטען האט מען געפונען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד מיט אויסגערינענע אינ-געווייטען און צוליב דעם האט מען נישט געקענט פעסטשטעלען ווער די אנפאלערס זענען געווען. ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אויף דרעוו-נאווסקא גאס און נישט צוריקקומענדיג צום בע-וואוסטזיין איז סאדאוויא געשטארבען, דער פאליציי איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז דער מערדער איז דעם דערהרגעטענס א קאלעגע דער 21-יעהריגער קאזשימיעזש קוטשאק פון שענקעוויטשא 64. ער איז ארייננעזעצט געווארען אין טורמע.

—*—

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ דיר. דוד צעלמייסטער

גאסטשפילען פון

פסח'קע בורשטיין

היינט, דינסטאג, 9¹⁵ אוונט

„דער גאסען-זינגער“

מיט'ן אנטייל פון: באדיא קארעני און יעקב פישער

אין א געקליבענעם אנסאמבל. דיר. דוד בייגעלמאן.

אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטעלירט.

פרייטאג, דעם 7-טען אויגוסט פרעמיערע! וואס?

לייענט די ווייטערדיגע אנאנסען. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

פערענדיגט דער שטרייק פון די טיכער-וועבער

דער לוין איז געהעכערט געווארען מיט 8 ביז 40 פראצענט

(א) זייט 2 וואכען האט געדויערט דער שטרייק פון די האנדוועבער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביים אויסארבייטען טיכער.

אין אלגעמיין האבען געשטרייקט איבער 900 טיכער-וועבער. די שטרייקענדע האבען געפאדערט צו העכערען דעם לוין און פעסטצושטעלען א 10-שעהיגען ארבייטס-טאג, ווייל ביז איצט האט מען אין פיל פאלען געארבייט 16 שעה א מעת-לעת.

נעכטען איז אונטערגעשריבען געווארען אן אפמאך צווישען די שטרייקענדע און די פאבריקאנ-טען. דער אפמאך איז גילטיג אויף א יאהר צייט. די לוינען זענען געהעכערט געווארען מיט 8 ביז 40 פראצענט. ס'זענען אויך אנערקענט געווארען די דעלעגאטען.

מיט א מעסער אין ברוסט

בעקומען בסת'ן געזעגענט זיך מיט א בעקאנטען

(א) אין טויער אויף נאווראט 91 איז שווער פערוואונדעט געווארען מיט א מעסער אין ברוסט דער 24-יעהריגער מאריאן פאוולאק פון ראקא-טשינער 92.

פאוולאק האט אפגעפיהרט אהיים זיינס א בע-קאנטע אויף נאווראט 91. ווען ער האט זיך מיט איהר געזעגענט איז צו איהם צוגעשפרונגען א פערשוין, ווי ס'האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען יולאדיסלאוו יאבלאנסקי, און איהם עטליכע מאל דערלאנגט מיט א מעסער אין ברוסט. פאוולאק איז אין א זעהר שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. יאבלאנסקי איז איינגעזעצט געווארען אין טורמע. די סיבה פון אנפאל איז אייפערזוכט.

ציביסען פון א משוגענעם הונד

(א) אויף לאוויצקא גאס איז צוביסען געווארן דורך א משוגענים הונד די 6-יעהריגע ראמואלדא קארדובנא. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט דעם קינד ערטיילט די ערשטע הילף און אפגע-פיהרט אין שפיטאל, כדי צו מאכען די נויטיגע איינשפריצונגען.

פערשוואונדען געווארען

(א) פרימעט פוטערמאן פון טראוגוטא 5 האט געמאלדען דער פאליציי, אז דעם 28. יולי איז ארויס פון דער וואוינונג איהר מאן יהודה לייב פוטערמאן, א נערווען-קראנקער און איז ביז היינט נישט צוריקגעקומען. די פאליציי זוכט דעם פערשוואונדענעם.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן

פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21

פון 11 פריה ביז 3 ביטאג און פון 7 ביז 9 אווענד

זונטאג פון 8—1 ביטאג.

פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצא-פרייזען

דינסטאג, 4 ט"ז מנחם אב תרצו

אויגוסט

זון-אונטערגאנג 7.21

זון-אויפגאנג 4.07

קיין ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.

ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.

פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין

יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט“

אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען

אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

די אלטע 5-זלאטיגע מטבעות

קען מען אויסטוישען נאר ביז'ן 30 סעפטעמבער

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון „באנק-פאלסקי“, וועט מען נאך אויסטוישען די 5-זלאטיגע מטבעות פון אלטען טיפ (גרויסער פאר-מאט) ביז'ן 30 סעפטעמבער ה. י. נאך דעם דא-זיגען טערמין וועלען די דאזיגע מטבעות נישט אנ-גענומען ווערען צום אויסטויש און פערלירען זייער גילטיקייט.

דעמאלירט דעם לאקאל

פון דער ענדעקישער ארגאניזאציע אין ווידזעוו

(א) אונבעקאנטע מענשען זענען נעכטען אין אווענד בעפאלען דעם לאקאל פון דער ענדעקישער ארגאניזאציע אין ווידזעוו, אין לאקאל איז דע-מאלט קיינער נישט געווען, ס'זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען און ס'איז צושטערט געווא-רען א טייל פון דער איינריכטונג.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע דעם 14 אויגוסט

(א) דעם 14 ד. ח. אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו דער איבערויכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-דינסט און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען אויפפאדערונ-גען פון דער סטאראסטווע.

פערזענליכעס

(א) נעכטען איז ארויסגעפאהרען אויף א 4-וואכענדיגען אורלויב דער וויצע-פרעזידענט קא-זשימיעזש קאזלאווסקי.

בעת זיין אורלויב האט די אופיציעלע איבער די אפטיילונג פון בעזעלשאפטליכער שוץ און ווירט-שאפטליכער אפטיילונג איבערגענומען דער שטאט-פרעזידענט גאדלעווסקי. די אופיציעלע איבער דער ווידענק, מיליטער, געזונדהייטס, אינדוסטריע-אמט און ציוויל-שטאנדס-אמט האט איבערגענומען וויצע-פרעזידענט לוקאמסקי.

נעכטען האט אנגעהויבען זיין אורלויב דער נאטשעלניק פאר אלגעמיינע ענינים אין דער וואַ-יעוואודזשטווע.

Dr. REICHER

פ ג'לודביאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט

פאר מענער - שוואכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.

[illegible] און הנאות פון 9—12

פארק Helenów
טעל. 209-32

מארגען, מיטוואך, 8.30 אווגט
איינציגער
געזעגנונגס־קאנצערט
פאר'ן אבפאהרען קיין אמעריקא

CHÓR DANA

מיט'ן אנטייל פון די בעדייטענדע זינגערס
MIECZYSŁAW FOGG
I ADAM WYSOCKI

אין א נייעם נאך נישט געהערטען אין לאדז פראגראם. איינטריט אין פארק 2 נאכמ., וואו ס'וועט קאנצערטירען דער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פיעטרושקא. איינטריט־בילעטען 1.09 זל. ווי אויך ספעציעלע זיץ־פלעצער 2.20 זל. פערקויפט די קאסע פון העלענאוו. הונדרט־בילעטען אין פארפערקויף צום פרייז פון 75 גר. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע און די טערקישע צוקערניע (פיעטריקאווער 12)

דעם זוהנ'ס נקמה

טראגעדיע און פאמיליען־פלאנטער מיט שפאנענדע פאסירונגען, וואס האט זיך אנגעהויבען אין לאדז און פערענדיגט אין אמעריקא

— 12 —

משה ווענדט זיך צו פערעלען, אז זי זאל מיט איהם הייראטען. זי איז פערצווייפעלט.

משהלע האט פערבראכט זעקס חדשים אין אייראפע, דורך דער גאנצער צייט האט ער בלויז איין מאל געשריבען א בריוו צו פערעלען, אז אלץ געהט גוט און ער האפט אלץ צו ערלעדיגען, מעהר האט מען פון איהם נישט געהערט. פלוצלונג אומגעריכטערהייד איז ער געקומען צו פאהרען.

ער איז אריינגעקומען צו פערעלען און האט זי ארומגעכאפט:

— פערעלע ! יי

פערעלע האט איצט געהאט אזא ווידערגעפיהל צו איהם, פונקט ווי עפעס א פרעמדער שיכור וואלט זיך אריינגעריסען און זי ארומגעכאפט.

— וואס מאכסטו, משהלע ? — האט זי איהם קאלט געפרעגט — ווען ביזטו געקומען ?

— א ! כ'בין שוין דא באלד א וואך.

— און ביזט נישט געקומען מיך זעהען ?

— פערשטעהסטו, כ'האב געהאט א גרויסע טייעס. א בריוו, האט מען עם געדארפט פערטריגען מיט פרייטד. נו, דו ווילסט דאך מיך נישט זעהען ווען איך בין טישט ניכטער, האט מען געמוזט אפוואר_וען.

— אזוי ? — האט פערעלע געזאגט צו איהם ווידער קאלט, און גענומען ווייטער איהר ארבייט ביי די ביכער.

— פארוואס פרעגסטו מיך גאר נישט וואס פאר א פרייד ? — האט משהלע זי אונגעקוקט.

— איך וואלט דו זאלסט עס מיר אלץ דערצעהלען.

— כ'בין שוין פריי, כ'בין שוין גע'גט. — האט ער ערקלערט.

— אזוי ? ווי אזוי איז עס געשעהען ? האסטו איהר געגעבען א סך געלד ? — האט פערעלע געפרעגט.

— ניין, כמעט גארנישט.

— דאך פארוואס האט זי פלוצלונג געוואלט דיך בעפרייען ?

זי געהט ארום מיט א יונגערמאן, וועלכער האט זי שטארק ליב, זי וויל מיט איהם חתונה האבען.

— א, דאס איז עפעס אנדערש.

— איצט, פערעלע, בין איך פריי און מיר קענען חתונה האבען אפילו מארגען.

א שרעק איז אנגעפאלען אויף פערעלען, ווען ער האט ארויסגעזאגט די ווערטער. און זי האט איהם געענטפערט:

— גוט ! אבער לאמיר זיך נישט אײלען איצט, לאמיר עס גוט בעטראכטען אום נישט צו מאכען קיין פאלשען שריט.

— דו ווילסט אוודאי פון מיר בעפרייטונגען — האט משהלע מיט א פרעהליכע שטימע זיך אפגערופען. — איך ווייס אויך וועלכע : איך זאל נישט טרינקען מעהר, נישט פערשווינדען אויף גאנצע טעג און נעכט, נישט ארומפאהרען אזוי־פיל, הא, פערעלע נאך עפעס ?

— יא.

— וואס ?

— האסט דאך געטראפען אלץ וואס איך וויל פון דיר. נו טרעף דאס אויך — האט פערעלע געקוקט איהם אין די אויגען אריין.

— כ'ווייס נישט.

— נו, וועל איך עס דיר זאגען, אז דו זאלסט זיין יענער משהלע וועלכער דו ביזט געווען אין לאדז.

— א! — האט ער געזאגט — אבער דאס איז שוין נישט מעגליך. איך בין שוין נישט אזוי נאאיוו ווי דעמאלט.

— יעהסטו, משהלע, דאס טויג נישט !

— מיינסטו צו זאגען, אז... — האט משהלע זיך גענומען קאכען.

— כ'זאג גארנישט, לאמיר דאס אפלעגען ביז זונטאג, אבער דו זאלסט זיין ניכטער.

— כ'וועל שוין אינגאנצען מעהר נישט טרינקען.

— מיינסט עס ?

— איך שווער ביי...

— שווער נישט, טו און שווער נישט.

משהלע איז ארויס, פערעלע איז געבליבען זיצען מיט געמישטע געפיהלען, עפעס איז איהר געווען אזוי שווער אויפן הארצען, אט איז דער מענש, האט זי זיך געטראכט, וואס זי האט אזוי שטארק געליבט. ער איז שוין פריי און וויל מיט איהר הייראטען. ווי גליקליך האט זי זיך געדארפט איצט פיהלען. אבער עפעס פיהלט זי זיך גארנישט גליקליך. נאר פערקעהרט. עפעס אזוי אומעטיג פון זיינע רייד, און אין דערזעלבער צייט איז דער געפיהל גאר אריבער צו דעם מענש, וועלכען זי האט געהאסט פריהער. יא, געהאסט פריהער ! ווי מאדנע דאס לעבען איז !

משהלע איז איצט ווידער פערשוואונדען אויף עטליכע טעג. פערעלע האט איצט פערשטאנען אז כאטש ער האט איהר אליין צוגעזאגט נישט מעהר צו טרינקען, איז ער ווידער ערגעץ אוועק טרינקען.

ווען זי איז אהיימגעקומען האט זי אלץ דערצעהלט באריסען, ער האט זי אנגעקוקט.

— וואס ווילסטו טאן ?

— כ'ווייס נישט.

— דו ביזט איצט פריי, פערעלע, צו האנדלען ווי דו ווילסט ! קיינער שטער דיר מעהר נישט !

— קיינער נישט ? ווילסטו מיר נישט שטערען איצט ? אפשר צוליב אנדערע טעמים, ווי פריהער?!

— האט זי איהם אנגעקוקט.

— ניין, פערעלע, ניין, כ'וויל נישט ! מיין שכל זאגט מיר, אז כ'זאל דיר מעהר נישט שטערען — האט באריס איהר געענטפערט. — נאר ווען דו וועסט האנדלען אליין לויט דיינע אייגענע טייגונגען, וועט עס זיין גוט פאר דיר. אנדערש אבער, האב איך מורא, אז עס קען חלילה נישט טויגען.

— אבער כ'קען זיך איצט קיין עצה נישט געבען, איך האב נישט מעהר דאס געפיהל צו איהם וואס אמאל. ער האט עס מיר ארויסגעריסען און אנ'אנדערער האט א טיף געפיהל אויף דעם פלאץ פערזייעט.

— פערעלע, מיין אריים קינד ! — האט ער איהר ארומגענומען און געקושט.

זי האט זיך צוגעקלאמערט צו איהם און שטיל גערעדט :

— באריס ! . . .

(סוף — מארגען).

אויספלוגען קיין
יוגאסלאוויען, בולגאריען, רומעניען
די אנטיילנעהמער האבען דאס רעכט ארויסצופיהרען ביז 1000 זל.
אינדיווידועלע און גרופען־רייזען.
אויספלוג קיין גדיניע
דעם 13—16 אויגוסט.
איינשרייבונגען נעמט אן
„ארביס" פיעטריק. 18,
טעל. 249-33 און 249-40.

קליינער פעליעטאן

מאראטאריום

— א, ר' שמיל־שמעלקי! שוין א שאק מיט יאהרען נישט געזעהן! וואס הערט מען עפיס? וואס מאכט מען עפיס?

— וואס זאל מען הערען? — זאגט שמיל־שמעלקי — גאנץ בשקשה הערט מען: אין שפאניען שפיעט מען מיט גראנאטען און אין אדיס־אבעבא שטופט מען א קאנע...

— וואס הייסט מען שטופט? ועמען?

— א נפקא־מינא — זאגט שמיל־שמעלקי — וועמען, אבי עס רוכע'ועט ...

— נו, און ביי אייך, ר' שמיל־שמעלקי?

— ביי מיר?... א דאנק פאר דער פראגע!... מען שטופט זיך אויך יאקאש אדורך.

אט — זאגט שמיל־שמעלקי — בין איך א פא־ וואכען נישט געווען אין דער שטאט, האט מען דא דערווייל געמאכט די ריכטיגע איבערקערעניש... איך האב שוין לאנג נישט געזעהן לאדז אזוי צוקאפיעט, ווי איצט, א סברא, אז נאך דעם, ווי מען האט פרייטאג־צו־נאכטס געמאכט חושך מצרים, גייט מען דא איצט אונטער דער ערד זוכען פתום ורמסס.

הלוואי — זאגט ער — זאל דער אייבערשטער העלפען מ'זאל געפינען, וועט גוט זיין!.. ס'הייסט, עס וועט יעדער זיין גוט — אין דער ערד!

דערווייל אבער, זעהט זיך אן א בעסערונג אויך אויף דער ערד...

— דהיינו?

— וואס דהיינו?... עטץ האט נישט געזעהן, אז אויף דער זסכאדניע און אויף דער נאוואמיעסקא גאס האט מען געמאכט מאראטאריום?

— משוגע, מיינע שונאים. וואס רעדט איהר, ר' שמיל־שמעלקי?... איהר מיינט, מ'האט דארט געמאכט מארטוס?

— ניין, נישט מארטוס, נאר טאקי מאראטאריום: מ'האט דאך דארט פון די געשעפטען אראפגענומען אלע שולדען...

— איהר מיינט, שילדען?

— יא — זאגט שמיל־שמעלקי — שולדען... איך רעד איצט — זאגט ער — ליטוויש, ווייל איך קום אקארשט פון דרוזגעניק... איי, זענען עס דארט א ביסעל געווען הוצען..

— איהר מיינט, היצען?

— יא, הוצען!

שמילשמעלקי

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישן לעבן

90

— וואר איז דיר קלאר געווארען, באבע, זאג מיר וואס ווייסט דו?

בארטקאוסקי איז פשוט געווארען ווילד. ער האט געפיהלט, אז אט באלד וועט ער זיך דערוויסען עפעס אזעלכעס וואס וועט איהם פון איין זייט בערוהיגען, פון דער אנדערער זייט אבער אין איהם ערוועקען נקמה־געפיהל און ווילען צו בעשטראפען דעם. וועלכער האט אויף זיין קאפ געברענגט אזא אומגליק.

— איך וועל אייך אלץ זאגען פריץ, כ'וועל גארנישט בעהאלטען, אבער איך בעט אייך, האט רחמנות אויף מיר, איך בין גארנישט שולדיג, כ'האב דאך געמוזט פאלגען דעם יונגען פריץ מאריאן אזשעלאווסקי, ווען נישט וואלט איך פערלוירען די ארבייט און מ'וואלט מיך ארויסגעטריבען פון דארף.

— ס'וועט דיר גארנישט געשעהען, באבע, אויב זי וועסט נאר זאגען דעם גאנצען אמת.

— כ'וועל זאגען, כ'וועל זאגען, דער יונגער פריץ האט געהייסען ערמארדען די פריצה מארילא.

הגם בארטקאווסקי האט זיך געריכט מעהר ווייניגער אויף דער ענטדעקונג פון אזא סוד, האבען דאך די רייד פון דער באבע געמאכט אויף איהם אן ערשיטערנדען איינדרוק. ער האט זיך פערשטעלט דאס פנים מיט די הענט אזוי ווי ער וואלט געוואלט נישט זעהען דאס שרעקליכע בילד וואס האט זיך איהם איצט פארגעשטעלט פאר די אויגען. ער האט אנגעהויבען צו ציטערען פאר אויפרעגונג און איבעררעשונג, ס'האט געמוזט לאנג דויערען ביז בארטקאווסקי האט זיך געקענט בערוהיגען אויף אזוי־פיל, אז ער זאל קענען ווייטער פיהרען דאס געשפרעך.

די באבע האט געהאלטען אין איין וויינען, זי האט זיך מעהר נישט געקענט איינהאלטען און גע־מוזט אויסלאדענען אלץ וואס זי האט געהאט אויפ'ן הארצען פון דעם טאג אן ווען דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען ביז דעם איצטיגען מאמענט.

— הער אויף צו וויינען באבע און דערצעהל אלץ מיט א סדר, אז איך זאל קענען פערשטעהן גענוי און קלאר.

דער יונגער פריץ האט נישט אויפגעהערט צו מיר צו קריכען. ער האט מיר געפרעגט קאמפלימענטען און מיט מיר זיך געשפילט אזוי ווי מיט די יונגע מיידען אין דארף, וואס דער יונגער פריץ האט אפט געטון, פאר מיר איז דאס געווען פון איין זייט א וואונדער פון דער אנדער זייט האב איך זיך געפיהלט גרויס צוליב דעם וואס איך האב געפינען חן אין זיינע אויגען. דער יונגער פריץ האט מיר אויך געגעבען געלד און איך בין פשוט געווען א גליקליכע, אבער פלוצלונג האט דער פריץ אנגעהויבען מיט מיר צו רעדען וועגען דעם, ווי אומגליקליך ער איז מיט דער פריצה מארילא, איך האט געוואונדערט אזא רעדען, ווייל מיר אלע האבען דאך געקענט די גוטע מארילא און איך האב זיך נישט געקאנט פארשטעלען, אז מ'זאל מיט איהר קענען זיין אומגליקליך, נאך מעהר האט מיך געוואונדערט דאס וואס דער יונגער פריץ דערצעהלט דאס מיר, איך בין דאך נאר אנ'ארבייטערין ביי איהם אין הויף און קען דאך נישט בעטראכטען וועגען ווי דעם פריץ'ס גלייכען, דאס איז מיר שפעטער קלאר געווארען ווען דער יונגער פריץ האט מיר דערצעהלט וועגען דעם פלאן וואס ער האט צוגעטראכט. ס'איז מיר קלאר געווארען, אז דעם יונגען פריץ מאריאן אזשעלאווסקי געהט דערין צו בעקומען א גרויסע ירושה מצד זיין ווייב אויב זי וועט שטארבען, דער פריץ מאריאן האט מיר דעמאלס צוגעזאגט צו געבען אזא גרויסע סומע געלד, אז עס האט מיר אזש אנגעהויבען שווינדלען פאר די אויגען, נישט נאר וואס איך האב ביז דעמאלט נישט געזעהן אזא סומע, נאר אפילו נאר נישט געהערט. אבער נישט קוקענדיג דערויף וואלט איך קיינמאל נישט איינגעגאנגען דערויף, ווייל איך זאל מיט מיינע הענט עפעס שלעכטס טון דער פריצה מארילא, און ווען מאריאן אזשעלאווסקי האט מיר געמאכט דעם דאזיגען פארשלאג האב איך איהם גלייך אפגעווארפען, דעמאלט איז דער פריץ אוועק און מיך גע־דראהט, אז ער וועט זיך אפרעכענען מיט מיר, אז מען וועט מיר צונעהמען די ארבייט און מיך מיט מיין מאן ארויסטרייבען פון דארף.

נאך א געוויסער צייט, האט די באבע ווייטער געזאגט, איז דער פריץ מאריאן ווידער געקומען צו מיר, אבער שוין אין אנ'אנדער הומאר און אין אנ'אנדער שטימונג, דאסמאל האט ער ערקלערט, אז ער וויל שוין מעהר נישט אז איך זאל אנטיילנעהמען אין ערמארדען די פריצה נאר מיין ראל זאל בעשטעהן אין שטעהן אויף דער וואך ווען אימיצער וועט קומען און אויספיהרען דעם מארד, דאן זאל איך האבען די אויפגאבע ארויפצוטראגען די שניר אויף אנ'אנדערען, כדי אפצוציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער אויספארשונג פון דעם אמת'ן מערדער.

דער פריץ בארטקאווסקי האט אויסגעהערט דער באבעס ערצעהלונג מיט א פערכאפטען אטעם, ס'האט זיך איהם אויסגעדוכט, אז ער חלומט, אז דאס אלץ וואס ער הערט איז נישט קיין ווירקליכקייט, אז באלד וועט ער זיך אויפכאפען פון שלאף און אלץ וועט זיך ארויסווייזען פאר א שטומען חלום. באלד האט ער זיך אבער איבערצייגט, אז ער איז וואך, אז ער שטעהט פנים'אל פנים מיט דער באבע, וועלכע גיט איהם איבער די שוידערליכע פרטים פון דעם מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען איבער זיין טאכטער און זיין אייניקעל, בארטקאווסקי האט איהר נישט איבערגעריסען נאר האט זי געלאזען ווייטער רעדען.

— איך האב אויך דעם דאזיגען פארשלאג גע־וואלט אפווארפען, אבער איך האב זיך שוין נישט געקענט אקעגענשטעלען דעם ווילען און בעפעהלען פון יונגען פריץ, איך בין דערויף איינגעגאנגען. אין יענעם טאג איז געקומען אין דארף עפעס אנ־עלעגאנטער הער, און מיר געזאגט, אז איך זאל ארויסגעהען צו יענער זייט טייך צום ברעג ביים הויף און זאל אכטונג געבען, ווייל אזוי האט געהייסען מאריאן אזשעלאווסקי, איך בין ארויסגעגאנגען און אויפן וועג האב איך מיך אלץ געשלאגען מיט דעם געדאנק צי זאל איך נישט געהען צו אייך און דער צעהלען וועגען אלעם.

— ס'איז אבער שוין געווען צו שפעט, אין דעם מאמענט האב איך געזעהן ווי דער פרעמדער הער האט געהאלפען מארילא'ן זיך אריינזעצען אין א שיפעל, מארילא האט געהאלטען דאס קינד אויף דער האנד, זי האט זיך בעקוועם איינגעזעצט אויפ'ן שיפעל און דאן איז אויך אריין דער פרעמדער, האט גענומען די וועסלעס אין די הענט און אנגעהויבען צו רודערען. זיי זענען אפגעפאהרען א שטיקעל וועג און דאן האב איך געזעהן ווי דער פרעמדער האט זיך געווארפען אויף מארילאן און זי אנגעהויבען צו שטיקען, מארילא האט זיך מעהר נישט גע־ריהרט, אבער אין דעם מאמענט האט דאס קינד אנגעהויבען צו וויינען. וואס דער פרעמדער האט געטון מיט דעם קינד האב איך אויך נישט געזעהן, אבער באלד איז אויך דאס קינד שטיל געווארען, דער פרעמדער איז צוגעפאהרען צום ברעג, ארויסגעשפרונגען פון שיפעל, דאס שיפעל אליין האט ער צוריק אפגעשטופט אין וואסער אריין און געלאזען אויף די כוואליעס. וועלכע זענען דעמאלט געווען שטארק צושטורעמט אזוי אז דאס שיפעל האט זיך שנעל געטראגען אויפ'ן אנדערען זייט ברעג. דער פרעמדער האט זיך דערנעהנטערט צו מיר און געזאגט.

— געהט צוריק אהיים, איהר האט גארנישט געזעהען און גארנישט געהערט. איך בין אוועקגעגאנגען אין דארף און דער פרעמדער איז געגאנגען אין דער ריכטונג צום הויף.

(המשך סומט)

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

פון דעם 26 יולי ביז דעם 1 אויגוסט זענען אין דער געזונדהייטס־אפטיילונג פון דער שטאט־פערוואלטונג אנגעמאלדען געווארען פאלגענדע פאַלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען:

בויך־טיפוס 45 פאלען (פאריגע וואך 52 פאלען), דיפטעריט 18 פאלען (16), שקארלאטין 3 פאלען (6), מאזלען 7 פאלען (8), רויז 9 פאלען (0), קאקלוש 19 פאלען (7), קימפעט־היץ 5 פאלען (3), היינע מעדינא 0 פאלען (2).

אין דערזעלבער צייט זענען 3 פערזאָן געביסען געווארען פון הינד און מ׳האט זיי געאימפט מיט פאסטער־איינשפריצונגען.

זעלבסטמארד

(א)) אויף לימאנאווסקיעגא גאס האט זיך פארסמט מיט סובלימאט די 27־יעהריגע טשעסלאווא פשיבילאק. דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט דער זעלבסטמערדערין ערטיילט הילף און אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

שרפה אין א פארבען־געוועלב

(א) אין פארבען־געוועלב פון גדליה גאדאלעוויטש אויף פולנאצנא 11 איז אויסגעבראכען א שרפה.

די ערשטע אפטיילונג פון די פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען. די שאדענס זענען נישט בעדייטענד.

גנבות

(א) אין דער וואוינונג פון סטאניסלאוו שאיאלסקי אויף בזשעזשינער 15 איז אויסגעפיהרט געווארען א גנבה אויף 500 זלאטעס.

פון נאטאן לידער׳ס וואוינונג אויף שרודמיעיסקא 49, וועלכער וואוינט אויף זומער־וואוינונג, זענען ארויסגעגנבעט געווארען פערשידענע חפצים פאר 500 זלאטעס.

פאליציי זוכט די גנבים.

KINO TEATR
MIRAZ
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער
שלאגער־פראגראם!
— I —
עקסצענטרישע
דאמע
— II —
„פראנקענשטיין׳ס
צוריקקעהר"
אין דער הויפט־ראלע
BORYS KARLOFF
אנהויב 4.30 נאכמיטאג.

יצחק גרינבוים אין לאדז

היינט גרויסע פאלקס־פערזאמלונג אין פילהארמאניע־זאל מיט׳ן אנטייל פון חשוב׳ן גאסט

היינט קומט צופאהרען קיין לאדז דער מיטגליד פון דער אגענץ־עקזעקוטיווע אין ירושלים, ה׳ יצחק גרינבוים.

צוזאמען דערמיט קומט פאר היינט אָוועגד אין פילהארמאניע־זאל א גרויסע פאלקס - פערזאמלונג מיטן אנטייל פון חשוב׳ן גאסט, וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט וועגען דער איצטיגער לאגע אין ארץ־ישראל.

די היינטיגע פאלקס־פערזאמלונג האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אלע קרייזען פון דער היגער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע ערווארט מיט אונגעדולד צו הערען פון אזא אויטאריטאטיווע פערזענליכקייט ווי ה׳ גרינבוים וועגען דעם איצטיגען מצב אין ארץ־ישראל און די פערספעקטיווען אויף להבא.

ה׳ גרינבוים קומט צופאהרען היינט 4,30 נ.מ. מיט דער „טארפעדא", וועלכע קומט אויף דעם פאבריקס־וואקזאל. דעם חשוב׳ן גאסט וועלען אפוואַרטען ביי דער באהן די מיטגלידער פון ציוניסטישען קאמיטעט, פארשטעהער פון די פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד־ארגאניזאציעס.

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן בעזוך פון ה׳ גרינבוים אין אונזער שטאט, קומט פאר היינט אָוענד אנ׳שנגערע בעראטונג פון די קאמיטעטען פון אלע היגע ציוניסטישע גרופירונגען מיט׳ן אנטייל פון חשוב׳ן גאסט.

די אפעראציע מיט דער זשילעטקע איז נישט געלונגען

דערצו האט ער נאך בעקומען 6 חדשים צו זיצען

(א) דעם 30 יוני איז מיט׳ן טראמוואי נומער 5 געפאהרען צום קאלישער וואקזאל דער סוחר הענעך מאן פון קאליש.

פלוצלונג האט מאן דערפיהלט, אז עמיצער האט איהם צוקאליעטשעט אין הינטערשטען חלק. ער האט זיך אנגעכאפט ביי דעם צוקאליעטשעטען ארט און האט באלד בעמערקט, אז די הויזען זענען צושניטען און פון דער טאש פעהלט א פארטפעל מיט 400 זלאטעס מזומנים, דאקומענטען און ווערט־פאפירען.

אין דעם מאמענט האט ער בעמערקט, ווי עפעס א יונגערמאן פרובט אראפצושפרונגען פון טראמוואי. מ׳האט איהם פערהאלטען און ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער בחור האט דאס אפגערידט מיט א זשילעטקע אויף מאנ׳ס הויזען. דאס איז געווען דוד האלצמאן.

נעכטען איז ער געמשפט געווארען דורך דעם שטאטישען געריכט און איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע.

פאר בעליידיגען די עפענטליכע מאראל

האט דאס געריכט פערמשפט אויף 3 חדשים ארעסט

(א) אין שטאטישען געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס נעגען דער פראסטיטוטקע אנאסטאזיא קאפאס.

דעם 5 יולי האט זי געפונען א „קליענט" מיט וועלכען זי האט זיך פערוויילט ביז שפעט ביי נאכט אין א פולשטענדיגע שיכרות האט זי זיך אויסגעלעגט שלאפען אויף א באנק אין סקווער געגען קאלישער וואקזאל, דערביי האט זי זיך מיט גארנישט נערעכענט און זיך אויסגעטון ביז׳ן העמד. דאס געריכט האט זי פערמשפט פאר בעליידיגען די עפענטליכע מאראל אויף 3 חדשים ארעסט.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 32-141
עמפאנגס־שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

אפטייקען

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט פיינאכט דיזשורירען:

סאהאנע (לימאנאווסקיעגא 80); טראוואקאווסקי (בזשעזשינער 56); קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15); ראזענבלום (שרודמיעסקא 21); בארטאשעוויטש (פיעטריקאווער 95); טשינסקי (ראקאטשינסקי 53); סקווארטשינסקי (קאנטנא 54); שיניעצקא זשנאור סקא 59).

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד	—	—	—	360.45
לאנדאן	—	—	—	26.62
ניו־יארק (קאבעל)	—	—	—	531
פראג	—	—	—	21,94
ציריך	—	—	—	173,28

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	—	—	—	95.00
3 פראצ. אינוועסטיציע	I.	פרעמירטע		62,00
3 „	„	II.	—	61.50
4 „ דאלארובקע	—	—	—	48.00
7– „ סטאביליזאציע	—	—	—	46.50
5– „ ווארשאווער	—	—	—	52.75
5– לאדזער	—	—	—	47,50

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

לעצטע פארשטעלונגען פון „גאסען־זינגער" מיט פסח׳קע בורשטיין אין „ראזמאיטאשטשי"

טאג־טעגליך איז איבערפולט ביז איבער די ברעגעס דאס טעאטער „ראזמאיטאשטשי", וואו עס גאסטראלירט דער בעריהמטער אמעריקאנער סטאר, דער ליבלינג פון לאדז, פסח׳קע בורשטיין, וועלכער האט צוריק מיט צוויי יאהר, בעת זיינע גאסטראלען אין לאדז — זיך אזוי קונה שם געווען ביים היגען טעאטער עולם.

דאס מאל איז פסח׳קע בורשטיין צו אונז געקומען מיט א רייך פערשידענארטיגען רעפערטואר, און כדי צו קענען זיך ווייזען פאר׳ן לאדזער יודישען טעאטער־עולם אין אלע זיינע קרעאציעס, מוזען די פיעסען, טראץ דעם אונגעהויערן ערפאלג שנעל אראפגענומען ווערען פון אפיש.

היינט 9.15 אוו. „דער גאסען־זינגער".

צוליב גרויסען דערפאלג פערלענגערט די פארשטעלונגען פון „מאדאם איקס"

אידא קאמינסקא האט אין דער פיעסע „מאדאם איקס" אנ׳אויסערגעוועהנליכען דערפאלג, וועלכער צווינגט די דירעקציע פון טעאטער צו פערלענגערן די פארשטעלונגען פון „מאדאם איקס" אויף עטליכע טעג. דאס וועלען אבער זיין אונבעדינגט די לעצטע פארשטעלונגען פון דער דאזיגער פיעסע, ווייל אין דער קורצער צייט, וואס אידא קאמינסקא וועט אויפטרעטען אין שטאט־טעאטער וועט זי נאך געבען צוויי נייע פרעמיערעס.

„מאדאם איקס" וועט געשפילט ווערען ביז שבת פאזיטיוו צום לעצטען מאל.

מארגען — כאר דאנא אין לאדז

דער בעריהמטעסטער אין פוילען כאר דאנא טרעט אויף מיט איין איינציגען קאנצערט אין פארק העלענאוו מארגען מיטוואך 8.30 אווענד.

אין פראגראם די שענסטע שלאגערן פון זייער רייכען רעפערטואר. עס טרעטען אויך אויף אין קאנצערט מיעטשיסלאוו פאג און אדאם וויסאצקי. ס׳איז צו האפען, אז דער דאזיגער קאנצערט וועט ארפאר מיט דעם געהעריגען ערפאלג.

קאנצערט פון רחל האלצער אין העלענאוו

שבת, דעם 8-טען אויגוסט ד. י. 8.30 אווענד טרעט אויף אין פארק העלענאוו די בעקאנטע רעציטאטארקע רחל האלצער.

אין פראגראם די בעסטע רעציטאציעס פון איהר רייכען רעפערטואר.

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 4-טען אויגוסט

6.03 פליטען, 6.23 אינפארמאציעס, 6.28 לייענען פון פראגראם, 6.33 גימנאסטיק, 6.50 קאנצערט, 7.20 פריהמארגען ידיעות, 11 פליטען, 11.57 צייט־סיגנאל, 12 העינאל פון קראקא, 12.08 פליטען, 12.13 נאכמיטאג ידיעות, 12.23 קאנצערט, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 4.05 ב. ק. א. קעסטעל, 4.20 קאנצערט פון קראקא, 4.45 רעפעראט, 5 קאנצערט, פון פוזנער זאאלאגישען גארטען, 5.50 רעפעראט, 6 א שמועס מיט די קליינע ראדיא־הערער, 6.10 פון אלעם צו ביסלעך, 6.15 פליטען, 6.35 רעקלאמע־קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 פארטעפיאן רעציטאל, 7.30 אפערא „יאנעק" אין 2 אקטען, 8.20 אווענד־ידיעות, 9.40 ליטעראַרישער אינטערוויוּ, 10.30 פליטען, 1035 טאנץ־מוזיק פון טשעכאסלאוואק.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע־בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

ר. מלאר

דאן־דאמינגא

ראמאן

136

נאכדעם ווי זי האט פערענדיגט איהר ראפארט, האבען זיך די אויגען ווידער פרום פערגלאצט. זי האט א פיהר־געטון מיט איהר פינגער איבער דער לענג און דער ברייט פון ברוסט — א צלם. זי האט דערהווארט, אז דער סעניאר וועט עס אויך טאן, אבער זי האט יוי זיך נישט וויסענדיג געמאכט, אז ער האט עס נישט געטון.

דאס פעקעלע, וואס זי האט געהאלטען, איז געווען אנ׳איינגעשטיפט שווארץ, שטיקעל געוואנט, האט זי עס איינגעוויקעלט.

האלט איז געלעגען עטליכע פינגערלעך, דאס צלם׳ל אויסגעזעצט מיט קליינע ברילייאנטעלעך, א שנור שווארצע קרעלען, א גאלדענער מעדאליאן אין פארם פון א הארץ. די „שוועסטער" האט עס אלץ איהם דערלאנגט און דערביי עס געהאלטען אויף איהרע העטר. זי האט פרענטליך געזאגט:

— פאר ארימע און געמיינע?

האט דער ליטוואק צוריקגעצויגען זיין האנד צו זיך און די „שוועסטער" האט צוגעשעפטשעט:

— פאר איהר נשמה.

ווען דער ליטוואק האט זיך שוין גייענדיג געדענקט דערנאכגעטרעטען צום ארויסגאנג, האט די „שוועסטער" איהם אנגעיאגט און דערלאנגט דעם מעדאליאן. א טיהעל איז געווען געעפענט און דער ליטוואק האט געזעהן, ווי אינעווייניג אין אפשיין פון דער זון, האט זיך געשטעלט אויף דעם גאלדענעם טירעלע, לייכט זיך דאניעס א קליין פאטאגראפיש בילד.

קאפיטעל אכט

דאניע האט זיך ארומגעדרייט ווי א מיסטעריע, ווי עפעס א שטיק געהיימניש, נישט נאר פאר אנדערע, נאר פאר זיך אליין.

דער פאל מיט דע־לאפעזעס טויט האט עפעס אריינגעשניטען אין אלע טיפענישען אין איהם, אז ער האט נאר קיינמאל נישט געטראכט, אז עס איז מעגליך אהין אריינצודרינגען. אפטמאל האט זיך איהם פארגעשטעלט, אז ער איז א טיפער וואלד, א פון איביג אן פערוואקסענער און פערווילדעטער, אז ער לעבט עפעס אייביגקייטען, אז זאכען, וואס שלאגען זיך אן אין זיין זכרון, האבען פאסירט, האר בען זיך געטראפען פון טויזענדער און מיליאנען יאהרען צוריק, אז וועלכען האבען זיך אויפגעבויט אהן אונטערגעגאנגען, און מערקווירדיג, אין דער צעהרימטקייט פון זיינע מחשבות האט ער גליך און גלאטיג געטראכט. ער האט איצט נאכגערעכנט וועגען זאכען און געשעהענישען, וואס זיין שכל האט פערנומען און וואס ער האט זיך נישט געלאזט פערפיהרען — ווי זיין טבע איז געוועזן — פון די געפיהלען.

דאניע האט אפשר געהאט א ווירקונג זיין פרייטער דער דאקטאר ריא מאטאראזא, ווארום פאר דעם דאק מאר איז עס נאך געווען ממש א נויטווענדיגקייט, ליגענדיג בלויז אין צווייען אין וויסטע און הוילע הוילען, אפטמאל טעג לאנגע, פאר דער מורא פון די זוכענדיגע פאטרולען, וואס האבען זיך נאכגעשפירט איבער די אנטרונענע. מאטאראזא האט זיך געשעמט פאראוואס ער איז אין אזא לאגע, וואס ער דארף זיך שעהמען, וואס ער איז נישט גענוג בראוו צו קענען זיך שטעלען אנטקעגען די נאכיאגענדיגע. ער האט טויזענד מאל אין דער שעה געבענטש דערלאפעזען פאר זיין טויט. ער האט אנגעהויבען אריינדריינגען אין דער נשמה פון א זעלנער, אז אנ׳אמת־ער קרינס־פיהרער איז נישט בויגיג און קען זיך

מעהר צעבערעכען איידער איינבויגען.

מאטאראזא האט געטראכט א סך וועגען זיך מיט עקזל: אזוי זענען און אזוי טוען דיפלאמאטען, אז זיין וועג איז אויך א דיפלאמאטישער, אז כאטש ער ווייסט נישט, איז אזוי אין אומבעוואוסטזיין ביי איהם אזא געפיהל שטארק עמוויקעלט, אז ער האט אין זינען גיבער דעם שפעטער, איידער דעם איצט, אז נישט וויכטיג איז דאס שלאגען זיך און זיגען, ווי די עטרע דערפון, ראס דערגרייכען זאכען צוליב דעם זיג.

ער האט געהאפט, אז ער וועט נאך דער גרייכען זאכען, וואס דעלאפעז וועט עס שוין קיינמאל נישט דערגרייכען, אפילו ווען די אידעאלען פונם גענעראל - רעוואלוציאנער זאלען דערגרייכט זיין. ער האט נאר אויסגעפאנטאזירט דעם מאמענט, ווען איבער בראזיל וועט פלאטערען די פאהן פון גערעכטיגקייט צו דעם אייגענעם פאלק, און אז זיין ווארט וועט זיך צעקלינגען ווי א ליכטיגע בשורה דורך די טרייבענעם פונם קאנגרעס און שפאלטען פון די ציטונגען. ער האט נישט געגלויבט אין דעם, וואס עס וועט אמאל זיין. ער האט עס געוואלט אליין מיט די אייגענע אויגען זעהען און אליין נאך טרינקען פון דעם ווייך, וואס ער האט איינגעזויערט און כדי זיך צו בערעכטיגען, האט ער כסדר מיט „דאם דאמינגאן" איינגע׳טענה׳ט, איהם צו פערשטעהען געגעבען און ביי איהם א הסכמה גענומען.

אין אנפאנג האט דאניע געמיינט, אז די ווערטער הייבען זיך איהם אין מוח און קלאפען זיך איינעווייניג אן איהם שטערען, און אז דער שארפען וועט זיך קאפויער הייבען, אבער ווען דער דאקטאר האט איהם איינמאל דערקלערט, אז די צייט איז געקומען און מען מוז זיך שיידען, און ווען דאניע האט זיך ארויסגעכאפט פון טאל, וואו זיי זענען שוין דעם צווייטען טאג געזעסען אומגעגעסען און געוואלט ערגעץ קריגען א פאר אפגעריסענע בארטעס אהן איז צוריקגעקומען, האט ער שוין דעם דאקטאר נישט געטראפען און נישט אפילו געקענט דערגיין, וואו און דורך וואנען ער איז פערשוואונדען. דעמאלט האבען זיך דעם דאקטארס רייד אליין אין איהם אנגעצינדען, האבען אויפגעפלאמט און אויפגעלויכטען. ער האט נישט בלויז די אלע איינצעלהייטע

רייד דערפיהלט, נאר ער האט די קלאנגען דערזעהען, געזעהען די בעדייטונג פון ווערטער און געשטאלט פון בילדער. ער האט געטראכט דורך וויזעס און דערהערט דאס קלאנג, פון די רייד אין פארבען.

דעמאלט האט ער אליין זיך געמוזט נעהמען אין דער האנד אריין, האט אפגעשאצט זיין אייגענעם צושטאנד, ווי א חיה האט ער דערפיהלט די געפאהר וואס לויערט ארום־און ארום אויף איהם. האט ער זיך אליין אנגעהויבען אי היטען, אי בעפעסטיגען צו יעגער צייט, דאס וואכען־לאנגע לעבען, ווי אנ׳ערד־ווארעם, בעהאלטען פון טאג־שיין און געלעגער אין די נארעס, האט איינגאנצען געענדערט זיין אויסזעהען. איהם אליין האט זיך געדאכט, אז ער איז גרין. ער האט זיך נישט אפגעשפיגעלט, ווען אפילו איהם איז אויסגעקומען צו שפייזען דורך טייכלעך. זיין באַרד איז געוואקסען קיילעכדיג און שטייף. די ערשטע טעג האט ער געמיינט אז עס שפאצען ארום נאדלען פון אונטער זיין גאמבע. זיי האבען געשטאכען און געביסען. דערנאך, ווען די האר זענען געווארען לענגער און ווייכער, האט זיך איהם אויסגעוויזען, אז ער איז א ווערבע ביים ברעג פון א שטייענדיג טייך. ער האט איינגעזעהען, אז עס איז נישט קיין תכלית אזוי. האט ער זיך ארויסגעלאזט איבער אפענע וועגען, זיך בעגריסט מיט פערבייגעהער. זיינע אויגען זענען שוין אפגעוואוינט געווען צו קוקען מיט פרייקייט אויף דער וועלט — האט ער זיך דערפילער בט׳חידושט, וואס דאס לעבען גייט זיך און דעם געוועהנליכען שפאן. איהם האט געוואונדערט, וואס ער האט געזעהען ווי א גרויסער וואגען אויף צוויי רעהדער געשניטענע פון א בוים האט זיך געשלעפט און געשניטען אין דער טיפקייט פון זאמד, איינגעשפאנט אין זעקס אקסען און דער אנטרייבער איז מיטגעגאנגען טריט ביי טריט פאכענדיג צו די ערשטע אין שפאן, מיט א לאנגען גרינער בייטש פון א צוקער־שטעקען. דער אנטרייבער האט איהם בעגריסט. ווי עפעס א הייליגען נזיר, א סנגיאר פון א קלויסטער און אראפגענומען פאר איהם די פערפרוינטע ראנד פון שטרויענעם הוט, געזאגט א ברכה און זיך ווייטער געצויגען.

(פארטזעצונג קומט)

צי וועט פערפיהרט ווערען א פראצעס געגען דוד פראנקפורטער

זשענעווע (יט"א) ווי עס ווערט אפיציעל מיטגעטיילט, וועט נישט פריהער ווי אין סעפטעמבער פארקומען א זיצונג פון געריכט מיט'ן צוועק אנצונעהמען א בעשלוס, צי עס קען פערפיהרט ווערען א פראצעס געגען דעם אטענטעטער פון דאוואס, דוד פראנקפורטער. דער דאזיגער בעשלוס וועט אנגענומען ווערען נאכ'ן אויסהערען די עקספערטיזע פון פסיכיאטארען וועגען גייסטיגען צושטאנד פון דוד פראנקפורטער.

מאריס שווארץ קונסט-טעאטער ווערט צוריק געעפענט אין ניו-יארק

ניו-יארק (יט"א) אין קומענדען סעזאן וועט ווידער זיין טעטיג דאס „קונסט-טעאטער" פון מאריס שווארץ אויף בראדוויי אין ניו-יארק. מאריס שווארץ קומט קיין אמעריקע אין דער ערשטער העלפט פון לויפענדען חודש אויגוסט און ברענגט מיט זיך א רייהע פיעסען פון יודישע און נישט-יודישע דראמאטורגען, ווי ערנסט טאלער, ד"ר פרידריך וואלף, אהרן צייטלין, שלום אש א א.נ.

א נאצישע פעלקער-ליגע — דער טרוים פון יוליוס שטרייכער

בערלין (יט"א) צונויפרופען א נאצישע פעלקער-ליגע צו משפט'ן די יודען — איז דער לעצטער מרוים פון יוליוס שטרייכער, אונטער וועמענס ממשלה עס געפינט זיך פראקאניע.

„פאר פיל דייטשען און אויך חברים פון דער נאציי-פארטיי איז נאך אלץ א רעטעניש דער כאאס, וואס הערשט ביי אנדערע פעלקער" — האט שטרייכער געזאגט אויף א נאצי-מיטינג אין ערנשטאדט. ווער עס קען די ראסען-פראגע, דער האט אויך דעם שליסעל פאר דער וועלט-געשיכטע, און דער ווייס, אז אין שפאניען און פראנקרייך, פונקט ווי אין סאוויעט - רוסלאנד האבען די יודען איינגעשלעפט די ארטיגע פעלקער אין א בלוטיג שפיל. דער יוד לעבט פון אומגליק פון אנדערע פעלקער, די פעלקער פון דער וועלט וועלען אזוי לאנג בלוטיגען, ביז דער לעצטער יוד וועט נישט פערטריבען ווערען.

„עס איז מיין פעסטע איבערצייגונג" — האט שטרייכער פערענדיגט — אז די פעלקער וועלען זיך באלד צוזאמענקומען, כדי צו שטעלען די יודען פאר'ן געריכט פון דער וועלט".

גאסען-קאמפען אין בארצעלאנא

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

סער. דאס גרוב מלוכה סעקרעטארען האבען אין די דאזיגע בלוטיגע טעג פערטיידיגט די פעדער אויף א ביקס.

איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען ווי לאנג איך וועל לעבען די סצענע וואס האט מיט זיך פארגעשטעלט דער קאטאלאניאנישער פלאץ וואס איז געווען פערסמ'ט פון די אויפגעפלאצטע בייכער פון די נעבאלענע פערד און אייזלען וואס האבען געהערט צו די פאשיסטען אין האטעל און זענען געפאלען אונטער זייערע אייגענע קוילען, בכדי אויסצומיידען א מגפה האט מען זיי בעגאסען מיט נאפט און אונטערגעצונדען.

אויפן פלאץ זענען אויפגעשטעלט געווארען נייע באריקאדען פון שטיינער און פון זעק מיט זאמד. ווייל די קאמפען האבען זיך נאך נישט געענדיגט. הגם א סך קרבנות זענען געפאלען, עס וועלען אבער פאלען נאך מעהר.

דורך ראדיא איז אפגעגעבען געווארען א בעפעהל אויפצוהויבען די שאלוזען אין די וואהנונגען און מענשען וואס בעטייליגען זיך נישט אין די קאמף פען זאלען ארויסהענגען ווייסע לײלעכער. נאכגיס גאסען ווייסלען זיך איצט פון לײלעכער און האנדטיכער וואס פלאטערען אויף די פענסטער.

איך האב געזעהן אויטאס פון „פאלקספראנט" וואס זענען שנעל געפאהרען איבער די גאסען. ביי גרעסערע מענשען - אנזאמלונגען האבען די פאסאזשירען אויפגעהויבען די פויסט און געמאכט אויסרופען לטובת דער רעגירונג. ווער עס האט רעאגירט נעגאטיף פון דער גאס, אויף דעם, אפטמאל אויף גאנצע טרופען, האבען געשאסען מענשען איבערגעטוענע אין מונדירען פון דער ציווילער גווארדיע. אזוי ארום האבען די אויפשטענדישע אויסגענוצט זייערע שונאים עס איז געווען א פשוטע פראוואקאציע, די פאשיסטען האבען זיך געהאט פערקלײדעט אלס רעגירונגס-טריע ציוויל גווארדיסטען.

איך האב געזעהן זעהר טרויעריגע זאכען — איך האב געזעהן אין שטאט-טייל כינא, דעם שלעכט טייל פון די ארימע, 14-יעהריגע יונגלעך וואס האבען געקעמפט אויף באריקאדען און געפאלען מיטן טויט פון העלדען, איך האב געזעהן גאנצע אפטיילונגען קינדער.

גרויסער אונגעוועהנליכער פילם א. נ.

הייבט אויז פאלג. טעג — הייבט אויז פאלג. טעג

די העלד האבען זיך פערשולדיגט

LJONELL BARRYMORE i KAY FRANCIS אין די הויפט-ראלן:

אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

לעטשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויידאק-טאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

אוירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזע) אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישע פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיע

ווארנונג!

אזוי ווי ס'האבען זיך בעוויזען וועקסלען מיט דער אויסשטעלונג ל. אושעראוויטש (קאפערניקא 28) ערשטע זשירא ה. פייוויש, ווארן איך אזעלכע וועקסלען נישט צו נעהמען, ווייל זיי זענען געפעלשט. מיט אכטונג
ל. אושעראוויטש, קאפערניקא 28.

הויזבעזיצער!

צום שטרייכען פון הויזער און קארידארען נעמט נישט קיין ליים אדער קאלך, וואס מיט שנעל פון רעגען פערניכטעט, נאר דאס דויערהאפטיגע
„KASENIT"
וואס קאסט עפעס טייערער, אבער דערפאר איז עס שטארקהאפטיגער
Kosel i S-ka, Łódź, Przejazd 8

ווייכטיג פאר אלע!

דרוקערײ בראמבערג
לאדז - 8 - 8 צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.

טריקאטאזש-פורים טריקא-עטיקעטען | קאנפעקציאנערען טיטען-עטיקעטען | שטרימף-פאבריק שטרימף-באנדעראלען | שניידער-מייסטער מאס-ביכער | וועש-פאבריק פערשידענע עטיקעטען און טיטען | בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען

בריוולעך, קאנווערטען, רעכענונגען ווי אויך חתונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

עס ווערט געזוכט א שותף מיט 1500 זל. צו עפענען א שענק און רעסטאראציע אין בעסטען פונקט. צו ערפאהרען פילסודסקיעגא 8, ביי קתיאל ליפשיץ.

א גוט-איינגעפיהרט
הורט- אוז איינצעל-שפייז- און קאלאניאל געשעפט
צוליב אבריייזע פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ביי האלפערן, 6-טער שערפיעז 36

א טיכטיגער רייזענדער מיט פערשידענע סחורות קען מיטנעהמען אן ארטיקעל פון וואס פערע בראנזשע ס'זאל נישט זיין. אפערטען אונטער „רייזענדער" אין אדמינ.

צו א גוט-איינגעפיהרטע פאבריקאציע ווערט געזוכט א שותף פון זי טארט. צו ערפאהרען פילסודסקיעגא 43 ביי ה. זילבערשטיין.

דאס ביליגסטע יודישע אפטיק-געשעפט

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, סאם בינירטע גלעזער, טערמאמעטער אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט זאכען, רעפאראטורען פונקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס וועט ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער קראפט - רענדער - מאכער. צו ערפאהרען פולנאצנע 13, ביים רענדער-מאכער.

ס'ווערט געברויכט א יונגערמאן פון 18–20 יאהר, ביי אירמאן, שענקיעוויטשא 5/3.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער ארבייטער צו טיטען. זאוואדזקא 17, וואוינונג 34.

עס ווערט געברויכט א קראפפ-שפולער (רין) צו א קראפט-שפול-מאשין. דאמבראווסקי, פאלודניאווא 36.

Agent energiczny do sprzedaży artykułów piśmiennych. Legjonów 17, m 11.

ראקאלען

2 צימער און א קוך צו פערמיטען זעהר ביליג, גדאנסקא 90. צו ערפאהרען ביים וועכטער.

א לאקאל אויף א פריזיר-אנשטאלט צו פערמיטען אין זעהר א גוטען פונקט, גדאנסקא 65a. צו ערפאהרען ביים ווירט.

צו פערדינגען א פראנטאווע זוניגע שטוב אלס סובלאקאטאר מיט א בעזונדערען איינגאנג. צו ערפאהרען פלאץ וואלנאשטשי 6, וו 10.

פערשידענעס

איך נעהם ארויס ארבייט אויף לוין אויף 4-טער, 9-ער און 10-טער סוויטער-מאשינען. אפערטען אונטער „M. G." אין אדמינ.

N. Singer
Zachodnia 36, tel. 229 90
Rutynowany
BUCHALTER-BILANSISTA
prowadzi księgi handlowe wszystk. systemów z gwarancją za uznanie. Organizuje, Rewiduje, Bilansuje.

Prywatne Pogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. J. LUBICZ
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט.
ארדינירט אויך איז 9 פאלודניאווא 9 ווישניאווא - גורא
ווילא אגינסקי.

Dr. Słobodski
OKULISTA
POWRÓCIŁ.
4 WÓLCZANSKA 4
tel. 241-27.

Dr. O. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel.181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

ווייכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט ניפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימפ לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

ווייכטיג פאר פאבריקאנטען!
און האנדווערקער
שוויי סונגען.
מאשינען-טיילען
און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאנישע שלאסערײ
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע מענערשוואכע
און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער וואַרטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat". Piotrkowska 21